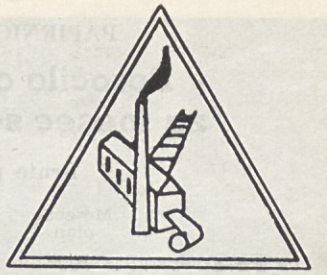

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA IN PAPIRNIC KOLIČEVO

Člani družbeno-političnih organizacij so razpravljali...

VEVČE, OKTOBRA — Vsakodnevna problematika z gospodarskega in družbeno-političnega področja ter novi pogoji gospodarjenja so bili glavni vzrok, da je prišlo do skupnega sestanka političnega aktiva dne 7. X. 1965 v Medvodah. Med udeleženci so bili člani vodstev Zveze mladine, Zveze sindikatov, Zveze komunistov in samoupravnih organov obeh poslovnih enot. Spontano in živahno so razpravljali o naslednjem:

- delovanje organizacije ZK in članov samoupravnih organov,
- položaj naše gospodarske organizacije v pogojih gospodarske reforme,
- pogoji za izboljšanje gospodarjenja, organizacijske oblike podjetja, skupne službe in odnosi med poslovnimi enotami.

Ugotovili so, da so bila dosežena prizadevanja komunistov usmerjena v izboljšanje dela samoupravnih organov v preteklem obdobju. Vprašanje delovanja članov v samoupravnih organih v ZM, v sindikatu in terenskih organizacijah, je ozko povezano z izobraževanjem članov samih. Izobraževanje omogoča vsem upravljavcem da se seznanijo z družbenoekonomskimi zakonitostmi razvoja naše družbe in se tako lažje vključujejo v reševanje vsakodnevne problematike gospodarske organizacije. Strinjali so se z ugotovitvijo, da naj izobraževanje še nadalje poteka preko seminarjev in političnih šol, sestankov družbeno-političnih organizacij, katerih vsebina naj bo kar se da točno določena, aktualna, zanimiva za vsakega udeleženca bodisi na konferenci, seji ali političnem aktivu.

Te oblike izobraževanja naj bi dale podlago za individualni študij vsakega družbeno-političnega delavca. Možnosti individualnega izobraževanja so ob danih pogojih vsestranske, tako preko tiska, radia, televizije, predavanj itd. Vse to omogoča hitro seznanjanje z vsem, kar mora zanimati oziroma kar mora vedeti sleherni član, ki se ukvarja z družbeno-političnim delom.

Živahna je bila tudi razprava o kadrovanju članov ZK. Menda bo držalo, da je pogosto izstopanje iz organizacije posledica slabega dela osnovnih organizacij in nerazumevanja, oziroma

nezadovoljstva nad spremenjeno vlogo ZK v sedanjih pogojih družbeno-političnega razvoja naše družbe. Pri tistih ki so izstopili, pa je bila tudi v času članstva v ZK aktivnost slaba. Težične dela članov mora biti v neposrednem stiku z mladino, kar omogoča obnavljanje OO ZK. Kriteriji za sprejemanje ne bi smeli biti togi, ampak jih moramo prilagajati današnjim pogojem.

V razpravi o novih pogojih gospodarjenja je bil v kratkem pojasnjen gospodarski položaj, v katerem je naše podjetje. Dosedanji fizični obseg proizvodnje in finančni rezultati so razmeroma ugodni. V razpravi je bilo rečeno, da se mora naše podjetje še bolj ukvarjati z izboljšavo kvalitete izdelkov, organizacijo dela, zmanjšanjem materialnih stroškov in z iskanjem notranjega in zunanjega trga.

Se živahnejši in zanimivejši pa je bil zadnji del razgovora v Medvodah, ko so razpravljali o odnosih med poslovnimi enotami, o skupnih službah in medsebojnih odnosih. V razpravi so se potegovali za izboljšanje sodelovanja med poslovnimi enotami in zboljšanje gospodarjenja celotnega podjetja. Orisali so značilnosti posameznih predlogov komisij za uskladitev organizacije podjetja. Kakor vevška, tako je tudi medvoška komisija ugotovila, da so rezultati združitev vsekakor vidni, ker oba obrata oziroma oba kolektiva drug drugega dopolnjujeta.

Naj navedem nekatere predloge vevške komisije, ki so značilni za uskladitev organizacije podjetja na podlagi ekonomske računice:

• Ena, kakor tudi druga poslovna enota naj samostojno ugotavlja celotni dohodek in dohodek, ugotavlja in poravnava svoje obveznosti do družbe in razpolaga s sredstvi, ki jih je ustvarila.

• Pravice upravljanja DS podjetja in DS PE je treba podrobneje določiti in urediti.

• Proizvodi in storitve naj bi določali oziroma opravili med podjetjem in obratom po veljavnih tržnih cenah, s čimer bi zagotovili realno ugotavljanje čistega in osebnega dohodka. Morebitne izgube obrata ali podjetja (Nadaljevanje na 2. strani)

Se bolj kot drugič bodo te dni poletele misli k tistim, ki so darovali življenje za svoje ideale — Foto Brdar

Sklepi 17. zasedanja delavskega sveta

KOLIČEVO, OKTOBRA — Ija nočno delo, se poveča osnova za izračun osebnih dohodkov za 25 %.

Za nedeljsko delo se šteje delo, ki se opravlja ob nedeljah in praznikih in je odrejeno z rednim razporedom dela. Za nedeljsko delo se delavcu poveča osnova za izračun osebnega dohodka za 75 %.

Delavcem, ki odhajajo v pokoj, pa so bili na dan upokojitve v rednem delovnem razmerju s Papirnico Količevo, se kot priznanje za delo izplačajo enkratne nagrade v višini 2500 dinarjev za vsako leto zaposlitve v Papirnici Količevo, ne glede na prekinitev.

Določila sedanjega pravilnika o razdeljevanju osebnih dohodkov, ki niso spremenjena s temi začasnimi sklepi oz. ki niso v nasprotju z veljavnimi predpisi, ostanejo v veljavi.

Ker po novih predpisih gospodarske organizacije lahko ustanovljajo banke, se te potegujejo za ustanovitev investicijsko-komercialne banke, ki bi se ukvarjala s komercialnimi posli, s posojili za osnovna in obratna sredstva. Ta banka bi imela več podružnic, med njimi eno tudi v Domžalah. Če hočemo s to banko poslovati, mora podjetje stopiti v njeno članstvo in položiti obvezen prispevek za en glas, ki znaša 10 milijonov dinarjev. Po sklepu postane Papirnica Količevo soustanovitelj oz. član Investicijsko-komercialne banke v Ljubljani z enim glasom in denarno vrednostjo 10 milijonov dinarjev.

Podjetje je prejelo ponudbo, da bi postalo soustanovitelj Jugobanke v Beogradu. Za en glas je potrebno vložiti 50 milijonov dinarjev. Po sklepu DS podjetje ne bo pristopilo kot soustanovitelj te banke, edinole bi v okviru združenja Papirles prispevali svoj delež oz. delež, ki bi odpadel na Papirnico Količevo.

Pri Splošni gospodarski banki SRS ima podjetje najete kredite za obratna in osnovna sredstva. Na podlagi pismenega predloga Splošne gospodarske banke SRS je delavski svet sprejel sklep:

1. podaljša se odplačilna doba za kredit za osnovna sredstva na ostanek dolga od prvotnih 10 let na 11,5 let,

2. podaljša se odplačilna doba za kredit za obratna sredstva na ostanek dolga od prvotnih 10 let na 12,5 let.

Delavski svet je zadalžil analitsko-planski oddelek za izdelavo novih kalkulacij za naše izdelke. Imenoval je komisijo, ki bo vodila vse priprave v zvezi z izdelavo kalkulacij, o delu komisije pa bo predsednik vedno poročal na sejah upravnega odbora.

Z dograditvijo poslovne stavbe potrebuje podjetje prostor za ureditev parkirnega prostora za avtomobile delavcev zaposlenih v podjetju. Zemljišče, predvideno za parkirni prostor, ima v posesti lastnica Frančiška Kavka. Na tem zemljišču imenovana prideluje povrtnino in poljske pridelke. Za čim hitrejšo ureditev parkirnega prostora se po sklepu delavskega sveta izplača lastnici za nedozorele pridelke odškodnina v višini 84.000 dinarjev. Za odstopljeno zemljišče pa prejme od podjetja v zameno drugo zemljišče.

1. podaljša se odplačilna doba za kredit za osnovna sredstva na ostanek dolga od prvotnih 10 let na 11,5 let,

2. podaljša se odplačilna doba za kredit za obratna sredstva na ostanek dolga od prvotnih 10 let na 12,5 let.

Delavski svet je zadalžil analitsko-planski oddelek za izdelavo novih kalkulacij za naše izdelke. Imenoval je komisijo, ki bo vodila vse priprave v zvezi z izdelavo kalkulacij, o delu komisije pa bo predsednik vedno poročal na sejah upravnega odbora.

Z dograditvijo poslovne stavbe potrebuje podjetje prostor za ureditev parkirnega prostora za avtomobile delavcev zaposlenih v podjetju. Zemljišče, predvideno za parkirni prostor, ima v posesti lastnica Frančiška Kavka. Na tem zemljišču imenovana prideluje povrtnino in poljske pridelke. Za čim hitrejšo ureditev parkirnega prostora se po sklepu delavskega sveta izplača lastnici za nedozorele pridelke odškodnina v višini 84.000 dinarjev. Za odstopljeno zemljišče pa prejme od podjetja v zameno drugo zemljišče.

Dolžniki in notranje rezerve

VEVČE OKTOBRA — DS podjetja je obravnaval informacije o gospodarjenju v novih pogojih. Ugotovil je, da se stanje na tržišču umirja, vendar bodo dokončni rezultati vidni in ugotovljeni šele po preteku enega do dveh let. V samem začetku gospodarske reforme se je stanje dolžnikov močno dvignilo, saj nam dolgujejo skupno 1 milijardo 200 milijonov dinarjev. Položaj se delno boljša z ukrepi, da prodajamo le tistim kupcem, ki dokaj hitro poravnava svoje fakture. Vzrok temu stanju tiči v tem, da vsakdo išče notranje rezerve in uporablja svoje stare zaloge. Nujno je, da bomo v novem položaju usmerili našo proizvodnjo v take artikle, ki jih potrošnik potrebuje in ki imajo na tržišču najboljšo ceno.

Dve obletnici

V letošnjem jubilejnem letu praznujemo v Papirnici Količevo 40. obletnico ustanovitve tovarne in 50. obletnico uspele stavke koliških delavcev. Da bi starejše člane našega kolektiva spomnili na takratne dogodke, mlajše pa z njimi seznanili, objavljamo v tej številki Našega dela sestavek z naslovom Razvoj delavskega gibanja v Papirnici Količevo. Pisec tega sestavka ni imel namena omejiti se samo na opisovanje razmer v tistih časih v Papirnici Količevo, ampak je hotel predosem pokazati na mesto, ki so ga naši napredni delavci zavzemali v takratnem slovenskem delavskem gibanju.

Gradivo za tako obsežen pregled delavskega gibanja v našem podjetju je pisec dobil v časopisih Delavska politika z dne 22. avgusta 1955, iz Delavske enotnosti letnik 1955, iz arhiva CK KPS ter iz obsežnih razgovorov z udeleženci stavke tov. Cirilom Sitarjem, Ferdinandom Pircem, Tončko Bevc poročeno Šlibar in z Jakobom Zanoškarjem.

Dejstvo je, da o delavskem gibanju v našem podjetju v času stavke, pred njo in po njej še ni bilo vse napisano in bi naše uredništvo z zadovoljstvom objavilo vsak sestavek člana našega kolektiva, ki se je v takratnem kapitalističnem sistemu boril za svoje pravice.

Uredniški odbor

PAPIRNICA KOLIČEVO

Poročilo o proizvodnji za mesec september 1965

Bruto proizvodnja			
	Mesečni plan	% izvršitve mes. plana	% izvršitve letnega plana
PS I	100	255,6	70,2
PS II	100	102,5	77,4
KS I	100	129,0	75,8
KS II	100	89,5	76,8
Lepenka	100	106,1	78,4
Skupaj	100	101,1	76,0

Mesečni operativni plan smo v preteklem mesecu presegli za 1,1%. Iz tabele je razvidno, da so bila preseganja na proizvodnih strojih zelo različna. Vzroki za to so v planiranih in neplaniranih reparaturah strojev. Tako smo planirali reparature PS I od 12. septembra do konca meseca, proizvodnja na tem stroju pa je tekla do 28. septembra. Zaradi tega je bil dosežen tako visok odstotek prekoračenja plana. Obraten primer pa je bil na KS II.

Pri izpolnjevanju letnega plana ugotavljamo nižjo proizvodnjo na PSI in KSI, kar pa je posledica asortimenta proizvodnje.

Skupni letni plan neto proizvodnje smo izpolnili s 76,5% v okviru katerih pa zopet ugotavljamo nižjo proizvodnjo papirja.

MJ

ZDRUŽENE PAPIRNICE LJUBLJANA

Gibanje proizvodnje v III. trimesečju 1965

	Plan	Doseženo
Papir	100	108,1
Celuloza	100	110
Pinotan	100	103,3
Lesovina	110	95,7

Količinska proizvodnja papirja se je v III. trimesečju letošnjega leta gibala preko planirane višine. Ker plan upošteva rekonstrukcijo I. papirnega stroja, je zato ustrezno nižji. Zato je bolje, če napravljeno količino primerjamo s proizvodnjo v istem obdobju lanskega leta. Ta primerjava pa nam kaže porast proizvodnje le za 1%. Tonažo so nam zniževali razmeroma visoki zastoji in visok izmet. Na višino proizvodnje je vplival tudi proizvodni program, ki je vseboval večje količine eksportnih papirjev, predvsem kulerjev različnih barv in tankega papirja, tj. pelurja.

Proizvodnja lesovine pod planirano višino je zaradi osem-dnevnega remonta v brusilnici in zaradi novih sit z manjšim premerom luknjic, kar je sicer vplivalo na manjšo proizvodnjo, kvaliteto pa je lesovina neoporečna.

Zelo ugoden proizvodni rezultat je bil dosežen pri proizvodnji celuloze, kar smo dosegli predvsem s skrajšanjem časa kuhanja celuloze. Kvalitetno se je celuloza zelo izboljšala s postavitvijo centrikularjev v belilnici.

Člani družbeno-političnih organizacij so razpravljali...

(Nadaljevanje s 1. strani)
jetja se krijejo medsebojno kot posojilo z vračilnim rokom. Podjetje kot obrat sprejema vsake zase pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Tudi sklade ima vsak svoje.

● Medsebojno posojanje poslovnega in drugih skladov je treba vsakokratno urediti s kreditno pogodbo.

● Organizacijo podjetja in obrata je treba tako prilagoditi, da bodo skupne službe samo tiste, ki bodo dejansko usklajevale delo podjetja.

● Skupni ziro račun, finančna služba, kakor skupni servis, naj ugotavljajo pravilno evidenco vseh stroškov poslovanja za podjetje in obrat.

Komisija delavskega sveta PE Medvode pa je sestavila naslednji predlog:

● Kolektiv proizvodne enote Celuloze bi se odločil za varianto združenega podjetja le pod pogojem, da so poslovni enoti zagotovljeni v okviru združenega podjetja taki materialni odnosi, kot so ji zagotovljeni pri sedanji organizaciji in poslovanju podjetja. Tu je predvsem mišljeno formiranje celotnega dohodka osebnih dohodkov in skladov.

Nadalje ugotavlja komisija v poročilu da finančni uspeh PE Medvode ne zagotavlja tej enoti, da bi pri samostojni delitvi dohodka v sklopu združenega podjetja imela s proizvodno enoto Vevče sorazmerno enakopraven položaj. Zato je po predlogu komisije za PE Medvode sprejemljivejša varianta podjetja na temelju dveh poslovnih enot.

V drugi varianti medvoške komisije pa je rečeno: Glede delitve dohodka je komisija mnenja, da so sedanji principi uveljavljeni v statutu, v pravilnikih in praksi pokazali več pozitivnih kot negativnih strani, ter jih je treba zato obdržati in izpopolniti. To velja predvsem za formiranje osebnega dohodka in skladov. Potrebna sredstva za večje investicije pa naj se določijo v skladu s planom investicij in perspektivnim razvojem podjetja.

Pretežni del predloga komisije PE Medvode pa obravnava oziroma se zadržuje na vprašanih skupnih služb in natančno obravnava vrsto skupnih služb, njihove pristojnosti itd. Tako predlaga ureditev investicijsko-razvojne službe, komercialne, finančne in pravne službe.

Razprava po uvodnih poročilih je kaj hitro pokazala bistvo razhajanja med koncepti Vevče in Medvod. Kot je razvidno, obravnava vevški predlog uskladitev organizacije podjetja s stališča ekonomike, medtem ko predlog poslovne enote Medvode zadevo ne obravnava s stališča enotnega upravljanja in enotnega gospodarjenja, ampak zgolj s stališča same poslovne enote. Zato je razumljivo, da je prišlo do razhajanja najprej pri delitvi dohodka. Kamen spotike je bil predlog komisije poslovne enote Vevče, da naj bi PE Medvode imela v bodoče status obrata, kar predvideva novi zakon o podjetjih. Pri tem so se čutili proizvajalci iz Medvod zastavljene. Padel je očitek da je poslovna enota Medvode prikrajšana za dohodek ki ga dobi poslovna enota Vevče kot finalist pri izvozu papirja. Predlog, da bi se del teh sredstev prelival v Medvode, je za v bodoče pač lahko stvar dogovora, mi pa to praksa integriranih podjetij niti v Sloveniji niti v Jugoslaviji, niti drugod v svetu, da finalist priznava kakršna koli dodatna sredstva kooperantu, obratu oziroma poslovnim enoti. Navedeni so primeri Iskre, TAM in drugih podjetij, ki potrjujejo prejšnjo trditve.

Decentralizacija delitve sredstev in materialne osnove, ki bo po vevškem konceptu dana organom upravljanja poslovnih enot,

bo omogočala samostojno razdeljevanje ustvarjenega dohodka v okviru možnosti poslovne enote Medvod ali Vevče. Do sedaj je to opravljal DS podjetja samostojno.

Po nekajurni živahni in obojestranski prepričljivi razpravi prisotnih, je prišlo do razpleta problema tako imenovane »uskladitve organizacije podjetja«. Jedro spora so bile tudi skupne službe. Ko so se končno strinjali, da naj bodo skupne službe zrcalo dejanskih potreb podjetja oziroma poslovnih enot, se je napeto vzdušje nekoliko pomirilo. Prisotni so bili mnenja, da naj bi še v bodoče ostale in se izpopolnjevale skupne službe v finančni, komercialni, tehnični in investicijsko-razvojni smeri, da pa druge, med njimi skupna kadrovska služba ne bi bila umestna oziroma nujno potrebna. Ko so to ugotovili, je bila razprava kaj hitro zaključena. Tako je postal koncept komisije poslovne enote Vevče veliko bolj simpatičen in pomirljiv. Prevladovalo je tudi mnenje, da se pri delavskem svetu podjetja ustanovi komisija, ki bo iz predlogov komisij PE Vevče in Medvod sestavila predlog uskladitve no-

ve organizacije podjetja, sprejemljive za medvoški in vevški kolektiv.

Če ocenjujemo vsebino razprave, potem vidimo, da je bila želja nekaterih ustvariti vtis, da je spor med neposrednimi proizvajalci Vevče in Medvod tisti, ki zavira boljše in uspešnejše sodelovanje, kar je bilo opaziti v začetku razprave pri posameznih diskutantih. Nasprotno pa je razprava o skupnih službah pokazala, v katerem grmu tiči zajec, tako da so vsi prisotni lahko dobili vtis o umešno ustvarjenem odporu proti enemu, kakor drugemu konceptu. Zaradi nekaterih posameznikov pa ne more iti to na račun dobrih nadaljnjih odnosov in sodelovanja med Celulozo in Papirnico. Zato je skrajni čas, da nova organizacija podjetja odpravi posamezne anomalije in ustvarjene psihoze.

Menim, da je takšna izmenjava mnenj in izkušenj le koristna in bo morala biti v bodoče stalna praksa, kot je bilo sklenjeno tudi na sestanku aktivna subjektivnih činiteljev obeh poslovnih enot, kar bo v korist celotnega poslovanja in gospodarjenja v podjetju.

Jože Marolt

Naloge sindikata ob gospodarski reformi

VEVČE, OKTOBRA — Naloge sindikatov v prehodu na intenzivno gospodarjenje so postale obsežnejše. Razni problemi terjajo načrtno, hitre in trajne rešitve. Zakaj tako? Z intenzifikacijo gospodarjenja je neposredno povezan in od tega odvisen ves nadaljnji razvoj ekonomskih in družbenih odnosov pri nas, če hočemo doseči, da bo v prihodnje naraščal družbeni standard in da se bo v prihodnje dvigala življenjska raven proizvajalcev. Prav zavoljo tega je tudi plenum republiškega sveta ZSJ ocenil intenzifikacijo gospodarjenja, kot osrednjo nalogo sindikatov v tem obdobju. Tako je treba, da sindikat v naši delovni organizaciji vpliva na zavestno usmeritev proizvajalcev v intenzivno gospodarjenje, da bi za ta nova načela v reševanju ekonomskih in družbenih problemov pridobili samoupravne organe, organizatorje proizvodnje in strokovni kader, ki lahko pri tem največ pripomore.

Za vsem tem tiči cilj, da uvedemo takšno organizacijo dela in nagrajevanja, ki bo zlasti od organizatorjev in strokovnega kadra terjala dosti večje miselne napore in nam vsem skupaj dala tudi boljše rezultate.

Vemo, da cene osnovnim življenjskim potrebščinam zelo hitro in neenakomerno rastejo, kar ne ustvarja v podjetju ugodnega vzdušja za izpopolnitev sistema delitve po delu. Zato je ne samo naloga sindikata, ampak nas vseh, da sproti in odgovorno rešujemo probleme, ki so najbolj bistveni za dvig produktivnosti in s tem za življenjsko raven.

Tako je naš sindikat za občinsko sindikalno konferenco obravnaval več problemov kot na primer vpliv zamrznjenih cen, problematiko doseganja proizvodnih rezultatov, 42-urni delovni teden, analizo tržišča, problematiko v zvezi s preskrbo za reprodukcijskim materialom, zaposlovanje delavcev ipd. Ugotovljeno je bilo, da je preskrba z reprodukcijskim materialom nesmotna. Zaloga lesa so le za dan do treh dni, podobno pa je s premogom. Na tržišču močno primanjkuje celuloze. Vsa naša prizadevanja pa so usmerjena h kvaliteti, kajti uvoženo celulozo moramo zopet v obliki papirja izvoziti. Ugotavljalo se je tudi, da bo podjetje v tem letu aktivno na račun dosedanjega zaslužka,

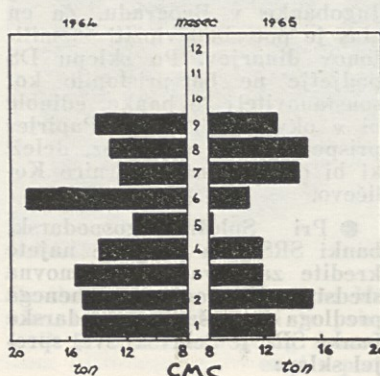
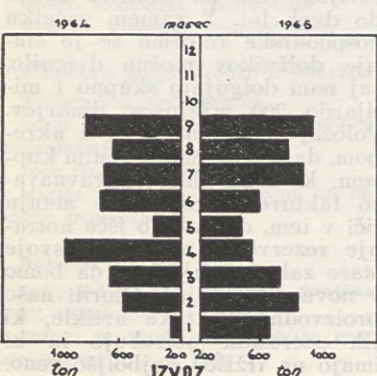
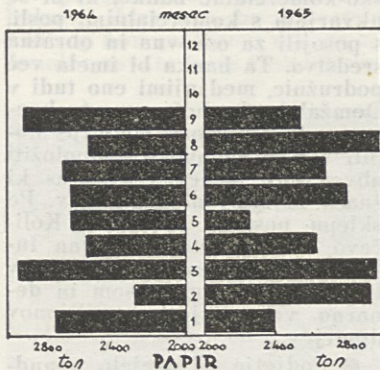
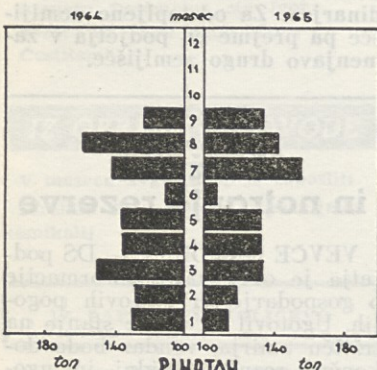
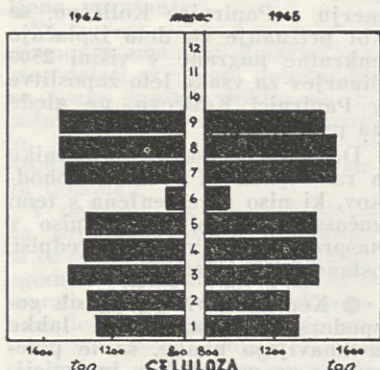
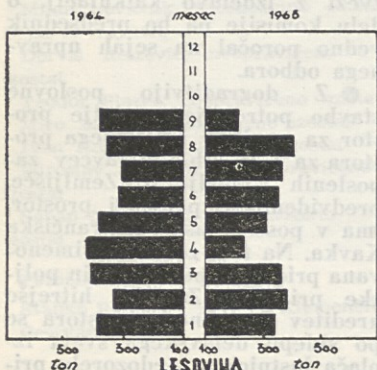
medtem ko bo v prihodnjem letu položaj dosti težji.

Ob uveljavljanju gospodarske reforme nismo ostali križem rok. Samoupravni organi podjetja in sindikat so takoj pričeli z delom in sprejeli nekaj sklepov, ki naj bi pripomogli k čim boljšemu delovanju podjetja. Kot ena prvih oblik delovanja naj bi bili redni sestanki med UO in posameznimi ekonomskimi enotami, kjer naj bi ugotavljali notranje rezerve, pregledovali delo in organizacijo EE, zasledovali zaposlenost članov EE, uporabo strojev ipd., o čemer so razpravljali in sklepali tudi samoupravni organi podjetja. Z drugimi besedami pa to pomeni, da bo UO bdel za hrbtom vsake EE in stalno pregledoval njeno delovanje. Sindikat je nadalje razpravljalo o predlogu, da članom kolektiva, ki v letu dni miso imeli bolniških izostankov, da nagrado v znesku 12.000 din. Na ta način naj bi zavrli število simulantov in pripomogli k zmogljivemu znesku za boleznine, ki bremenijo podjetje. Razprava je bila zelo razgibana, ko je bilo na dnevnem redu vprašanje delovne discipline, prihodov in odhodov z dela. Tu je bilo soglasno dogovorjeno, naj bi točen prihod in odhod z dela veljal za vse člane kolektiva. Delovna disciplina naj bi se povečala do najvišje mere, k čemu naj bi pripomogla tudi sama zavest članov kolektiva, ki so dovolj zreli, da razumejo nujnost, katero zahteva vsaka delovna organizacija.

Znano je, da je EE »energija« že od 1. julija letos v samostojnem obračunu in dosega dokaj uspešne rezultate. Stremimo pa za tem, da bi vse EE čimprej prešle v samostojni obračun. Kot prva bi bila EE vzdrževanja. Razen tega naj bi nov sistem nagrajevanja uvedli čimprej. Vsaka enota bi imela določeno maso dohodka, s katero sama razpolaga. Prehod EE na samostojni obračun in nov sistem nagrajevanja naj bi ustvarila pogoje, da se aktivirajo vsi delavci k čim popolnejšemu izpolnjevanju delovnih nalog.

Vemo, da čez noč ničesar ne moremo spremeniti, preudarno pa se moramo aktivirati v prizadevanju za odpravo vsega, kar je doslej škodovalo našemu gospodarskemu in družbenemu napredku.

B. C.

Opazanja komisije za ugotavljanje delovnih prekrškov

VEVČE, OKTOBRA — Komisija za ugotavljanje delovnih prekrškov je imela v zadnjem času precej dela. Različne prijave od strani vodstvenih delavcev so bile številne. Komisija je komaj zmogla obravnavati nujne primere večjih kršitev delovne discipline, oziroma odnosa do dela in delovnih tovarišev.

Komisija je pri svojem delu opazila, da se kršilci delovnih dolžnosti težko sprijaznjajo s tem, da so dolžni po svojih osebnih sposobnostih in s svojim osebnim delom prispevati, da delovna skupnost doseže poslovne in delovne naloge. Za to pa so potrebni pri slehernemu članu delovne skupnosti nekateri elementi, ki vsi skupaj dajejo človeku značaj dobrega, skrbnega in prizadevnega delavca. Delovne dolžnosti vseh nas so, da smo prizadevni in vpljudni in da s svojim odnosom do dela in ljudi ustvarjamo ugled podjetja in lastni osebni ugled olikanega delavca. Prav je, da svoje delo opravljamo vestno, če smo le strokovno sposobni, ali pa, da svojo strokovno nesposobnost priznamo in se pobrigamo za usposobitev. Izostajanje od dela, zapuščenje dela brez dovoljenja odgovornega vodje, nepravčasno prihajanje in odhajanje z dela, neupoštevanje predpisov o varstvu pri delu in sklepov organov samoupravljanja niso dejanja, primerna za vestnega delavca.

Se hujše kršitve delovnih dolžnosti pa so: zloraba položaja, povzročitev premoženjske škode z nemarnim, nevestnim ali celo namerno slabim opravljanjem delovne dolžnosti. Zgodilo se je, da je morala komisija ugotavljati grobe kršitve, ki so nastale zaradi prihajanja na delo v pijanem stanju, dalje kršitve daljšega izostajanja z dela, dajanje napačnih podatkov, nekulturni odnos med delavci oz. delavkami, pa tudi pretep in nasilje proti pristojnim organom. V zadnjem primeru je bila krivdna oblika še večja, ker je bil tu podan naklep, ko se je delavec zavedal svojega napačnega dejanja in ga hotel storiti.

To je ena stran. Druga pa je, da tisti, ki prijavljajo prekrške, kaj radi zvalijo vso skrb za ure-

ditev in vpeljavo reda kar na rame komisiji za ugotavljanje prekrškov. Morda bi se le dalo marsikaj urediti na delovnem mestu. Zlasti pa bi bilo dobro, da bi se pomenili o tem na sestankih ekonomskih enot. Na razpravah je glede na to, da so prijave dostikrat načelne, da je premalo natančno opisan prekršek in da prijavitelji ne marajo odkrivati glavnega krivca, kaj težko ugotavljati kdo je v resnici kriv in kdo ni.

Neumesna so priporočila, kakšno kazen naj izreče komisija. V zakonu o delovnih razmerjih so kazni točno določene in sicer: Opomin, javni opomin, zadnji javni opomin in predlog za izključitev iz delovne skupnosti. O tem predlogu sklepa delavski svet in se s tajnim gla-

sovanjem vsakega člana delavskega sveta odločijo za predlog ali proti njemu. Komisija lahko kazen izreče po teži prekrška, ne da bi začela z najmilejšo.

Posebno važen je namen disciplinskih kazni. Primarno naj bi kazen opozorila kršilca delovnih dolžnosti, drugič pa bila vzgojni primer za druge člane kolektiva. Seveda pa mora biti krivda dokazana. Napačno pa je, da mojstri ali oddelkovodje pri tem niso strogo pravični. Slutiti je, da gre včasih tudi za osebne simpatije ali nesimpatije. Stroga pravičnost in vzgojni moment sta edini vodili, ki naj utemeljujeta pisanje prijav disciplinskih prekrškov, ne pa, da prijave s površnimi ali celo napačnimi navedbami služijo za kritje lastnih napak in trenutnih razpoloženj.

Rezervni sklad osebnih dohodkov

VEVČE, OKTOBRA — DS podjetja je potrdil predlog DS PE Vevče o formiranju osebnih dohodkov iz naslova znižanja stroškov lastne cene. Tako se bo od 1. VIII. 1965 dalje ta OD ugotavljal na podlagi doseženega števila točka/ur in konstantne vrednosti točke v višini 0,22 neto, oziroma 0,33 bruto. Še nadalje pa ostane v veljavi predpis o formiranju rezervnega sklada osebnih dohodkov, če pride to v poštev za posamezne ekonomske

enote. Uporaba rezervnega sklada pa je spremenjena tako, da si posamezne ekonomske enote v obeh poslovnih enotah lahko izposodijo iz rezervnega sklada tedaj, kadar njihova skupna vrednost točk ne doseže višine 1,57, kolikor znaša sedaj začetna vrednost točke, ki se je zaradi spremembe cenikov povišala od 1,30 na 1,57. O izposojanju in vračilu posojila iz rezervnega sklada pa še vedno odločata DS PE.

Uspeh pri remontu brusilnice dva dni pred rokom

VEVČE, OKTOBRA — Čeprav je bil v brusilnici lesa pred remontom zadovoljiv red, je tudi laik, ki je stopil vanjo, občutil, da je obrat potreben generalnega popravila. Stari stroji, star sistem pogona, prekomeren ropot in podobno niso delali na človeka dobrega vtisa, da se je kar spraševal o kvaliteti proizvodnje. Če pa bi vprašali strokovnjake, bi vedeli povedati marsikaj. Zato je bil nujen generalni remont.

Pri izžemalnih strojih so bile do kraja izrabljene temeljne plošče ležajev. Popolnoma je bila izrabljena polžna stiskalnica, zlasti sita niso več služila svojemu namenu tako, kot zahteva predpis. Zaradi izrabljenih lukenj v sitih je otekalo veliko vlaken z odpadno vodo v kanal, izgube na vlaknih so bile nad predpisanim poprečjem. Tudi kvaliteta izžemanja zaradi tega ni bila zadovoljiva.

Na rafinernih črpalkah, zlasti dvobatni, je bilo vsak teden veliko popravil; končno jih je bilo treba zamenjati. Posebno živ je bil že popolnoma porozen, zato vijaki niso več držali. Namesto te črpalke so postavili novo, tribatno, ki dela odlično in črpa toliko snovi, kot jo tehnološki postopek zahteva.

Obrabljen je bil tudi razdelilec lesovine pri pihanju. Tega so dali navariti. Priprave za navarjenje barvastih kovin namreč nimamo doma, kar pa bi bilo glede na pogosta popravila zastarelih strojev zelo potrebno. Kot so povedali v vzdrževanju, se ta razdelilec obrablja tako hitro zato, ker so dozirali kislino direktno na razdelilec. Taka konstrukcija je bila le izhod za silo. Pri tem remontu pa so jo predelali in bodo kislino dozirali za razdelilec. Sicer naprava še ne deluje, vendar pa predvidevajo, da po novem načinu ne bo več tako velike obrabe razdelilca.

Zamenjali so tudi vse pocinkane cevi za tlačno vodo pri brusilnikih s plastičnimi cevmi znamke »OKATEN«, ki so odporne proti vsakršni koroziji in

kislinam. Zanimivo je, da te cevi ne zahtevajo velikega vzdrževanja, da je montaža zelo enostavna in cenena. Te cevi izdeluje podjetje »TOTRA« v Hrušici. Slabše pa so se izkazale enake cevi večjih premerov, zlasti priključki.

Postavljen je bil tudi nov podstavek za kondenzator, to je naprava, ki bo zamenjala oba rafinerna kamna. Kondenzator je že naročen pri neki švicarski firmi. Od tega pričakujemo boljše vlaknine in pa manjše stroške, saj ne bo treba več nabavljati

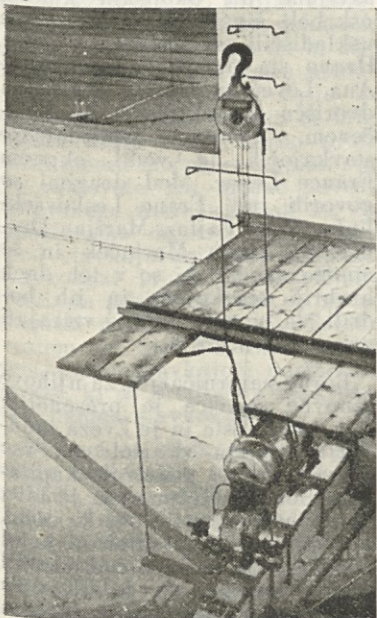
rafinernih kamnov iz uvoza.

Druga večja dela pri remontu so bila: pregled reduktorjev, zatesnitev črpalk, prepleskanje vseh strojev in naprav z za oko prijetno barvo itd. Planirani stroški za remont so znašali 6,5 milijona dinarjev, ki pa bodo po končnem obračunu nekaj večji zaradi podražitve nadomestnih delov in materiala. Da je bil remont dobro pripravljen, kaže dejstvo, da so končali z deli dva dni pred rokom, kar je občuten delež pri povečanju proizvodnje lesovine. Vodstvo vzdrževanja je

pohvalilo celotno posadko, ki je opravila remont, saj so, če je bilo potrebno, delali tudi pozno v noč.

V brusilnici so posebno zadovoljni, da zaradi novega načina doziranja kisline ni več slabega zraka v oddelku proizvodnje lesovine, saj so imeli več kot dvajset let poln nos kisline. Tudi sicer tečejo stroji lepše in dajejo kvalitetnejšo lesovino. To je potrdil tudi obratni laboratorij, ki je izdeloval kontrolne vzorce lesovine. Zlasti je opaziti manjšo trskavost.

DOPIŠUJTE V NAŠE DELO

MEDVODE — Oder pri dovoznem dvigalu v pripravi lesa služi za popravila in preglede, vendar pa ne bi smel biti brez ustrezne ograje, katera bi lahko preprečila padeč in poškodbe.

V. B.

Papirniška šola za odrasle

VEVČE, OKTOBRA — Čeprav sta se struktura in stopnja strokovnega znanja zaposlenih v ožji proizvodnji zadnja leta vidno izboljšali, je še vedno dovolj delavcev, ki jim manjka potrebna in predpisana izobrazba. V ta namen se je z oktobrom letos spet začela poklicna papirniška šola za odrasle. Vanjo se je vpi-

salo 36 učencev, delavcev iz posameznih ekonomskih enot. Pogoji za opis je bila dokončana osemletka in vsaj enoletni delovni staž. V nekaj nujnih primerih pogoji niso podani, kar pa bo verjetno nadoknadila marljivost in prizadevnost obiskovalcev šole. Z dokončano šolo si bodo delavci pridobili pravico opravljati

poklicno delo na delovnih mestih, ki ga že opravljajo ali pa možnost napredovati, če doslej še niso imeli potrebne strokovne kvalifikacije. Zanimivo je, da je več zadnjih kot prvih. Morda še vedno prevladuje zmotna miselnost, da delavec, ki neko delovno mesto zaseda, lahko oz. mora na tem delovnem mestu ostati, čeprav mu manjka najosnovnejše, kar je za nemoteno opravljanje dela potrebno.

Razred za odrasle ima pouk vsak teden trikrat po pet ur dnevno v popoldanskem času. Težave so v tem, da udeleženci šole delajo v izmenah in je le težko zamenjavati delo tako, da so pri predavanjih redno prisotni. Zato bi bilo prav, da vodje oddelkov obiskovalcem šole to upoštevajo in jim nudijo vso pomoč pri zamenjavi popoldanskega dela.

Ker pouk poteka v sklopu Solškega centra tiska in papirja, torej v sklopu družbeno priznane šole, bodo absolventi po opravljenih izpitih prejeli ustrezna spričevala, ki bodo najmarljivejšim nudila možnost za eventualno nadaljnje izobraževanje.

Čeprav je učenje ob opravljanju službene dolžnosti precej naporno, pričakujemo, da bodo kandidati vzeli stvar resno, da bodo ob koncu poplačani z uspehom.

Vevče — pogled na tovarno s severne strani — Foto Brdar

Formularje in druge tiskovine tiskamo v domači tiskarni

Ob 40-letnici Papirnice Količevo in 30-letnici

I. Razvoj delavskega gibanja v Papirnici Količevo

Pri obravnavanju delavskega gibanja v »Papirnici« Količevo se moramo dotakniti na kratko tudi razvoja industrije, ki je domžalsko okolico spreminila v kratkem časovnem obdobju v industrijsko mesto. Vzporedno z razvojem industrije je nastajal nov delavski razred, ki je kmalu spoznal, da le z enotnim nastopom delavstva lahko odpravi oz. ublaži izkoriščanje, ki ga je prinesel kapitalistični sistem.

Prebivalci širše okolice so bili nekoč povsem kmečkega porekla. Obrti, trgovine in gostinstva skoraj ni bilo. Ljudje so se nekaj malega pečali s tovarništvom in pozneje s prevozništvom. Najprej se je razvilo v Domžalah slamnikarstvo, pozneje leta 1910 se pa pričela razvijati mlinska industrija, njej pa so potem sledile: kovinska, kemična, papirna, tekstilna in usnjarska.

Po končani prvi svetovni vojni leta 1920, je na kraju, kjer stoji današnja papirnica, stal kmečki mlin, last kmeta Hočevarja iz Količevega. Ta mlin je odkupil podjetnik Bonač iz Ljubljane. Preuredil si ga je v obrat za izdelavo lepenke.

Po uspešnem startu z izdelavo lepenke, mu je postal začetni prostor premajhen in si je zgradil ob potoku Mlinščica nov industrijski obrat. Leta 1924 je začel na Količevem obratovati prvi papirni stroj, in leta 1928 prvi kartonski stroj. Da si je Bonač postavil tovarno ravno na Količevem, moramo iskati vzroke predvsem v tem, da je imel na razpolago dosti vode, bližino železnice in seveda dosti cenene delovne sile s še nerazvito delavsko zavestjo.

Pravega industrijskega delavstva, ki bi se preživljalo samo z zaslužkom iz tovarne, je bilo pred 40 leti zelo malo. Industrija je šele nastajala in z njo se je pojavil kapitalist, ki je izkoriščal nov nastajajoči razred delavcev. Na celem področju je bilo tedaj zaposlenih nekaj nad 200 delavk in blizu 350 delavcev. Na vseh vodilnih mestih so bili tujci: v tekstilni industriji Čehi, v slamnikarstvu Avstrijci (Tirolici), v drugih pa tudi Avstrijci ali Nemci. Domačini niso imeli nobenih perspektiv po kakršnemkoli napredku.

Pretežna večina delavstva pa je bila z eno nogo v tovarni, z drugo pa doma na njivah in vrtičih. V pravih delavskih družinah, ki so bile odvisne od samega zaslužka, pa je večina čutila bedo in pomanjkanje najosnovnejših življenjskih potrebščin. Zato se ne smemo danes čuditi, da se je tako pozno pričela razvijati zavest delavcev. Poleg tega pa moramo upoštevati še močan verski vpliv na prebivalstvo in vpliv jezuitov¹, ki so imeli svojo postojanko v majhnem naselju, imenovanem Groblje. Od tu so vodile niti propagande na vse bližnje kraje in vasi. Prav posebno so pazili, da delavstvo ne bi vstopalo v delavske strokovne organizacije, češ da je to prvi korak v komunizem, brezboštvo in sužnost. Posledice tega so se poznale pri delavstvu, katerega revolucionarna zavest se ni tako hitro širila.

Prvo močnejše gibanje delavstva v tem okolišju je bilo v »Papirnici« na Količevem. Tu je s hitrim razvojem tovarne nastajal tudi razred delavcev, ki je vedno bolj postal odvisen od dela v tovarni. Čim bolj se je razvijala tovarna, tem bolj je naraščalo število delavstva (v letu 1935 jih je bilo okoli 300), ki jih je lastnik tovarne izkoriščal, kolikor jih je mogel. Na vseh vodilnih mestih so bili tujci, ki so znali povsod izkoristiti svoje položaje, ustvarjali so neznozne razmere našim ljudem. Kdor pa se je zoperstavil, je

dobil takojšnjo odpoved in si je moral poiskati delo drugje. Kdor se je takrat hotel zaposliti v »Papirnici«, je moral imeti priporočilo vsaj od enega izmed vodilnih, drugače ni bil sprejet.

Starejši delavci se še dobro spominjajo hudih pogojev in razmer ob neomejenem delavniku, prekomernem nadurnem neplačanem delu, ob skrajno nizkih plačah, brez pravičnega bolniškega zavarovanja in zraven še trdega ravnanja nemških strokovnjakov. Tudi dekleta in žene so bile šestokrat nadlegovane od teh, v moralnem pogledu zelo nizkotnih ljudi. V zapostavljanju in poniževanju delavcev pa je prednjačil takratni direktor (uslužbenec Bonača) Wulsch, ki je poleg drugih kazni, delavce celo pretepal.

Ko so se delavci hoteli prvič organizirati v letih 1927-28, je to odkril Bonač in takoj odpustil vse tiste, ki so bili pobudniki te akcije. Zato se zaradi budnosti Bonača ni moglo razvijati organizirano delavsko gibanje. Prve korake na to pot je delavstvo znova naredilo leta 1932, ko je Tončka Bevc, poročena Šlibar, stopila v »Jugoslovansko strokovno zvezo«². Pričela je s pomočjo Angelce Oepkove, tudi članice JSZ, spletati organizacijske niti, katere je potem kovinostrougar France Bukovec,³ kot idejni vodja delavstva, začel uresničevati in pripravljati delavce za borbo proti izkoriščevalcem. Bil je priljubljen med delavstvom zaradi odkritega značaja in zato, ker je z vsakomer rad govoril. Dokazoval je, da je mogoče izboljšati položaj delavca le z njegovim kulturnim in strokovnim dvigom. Vedno je govoril, da si bo delavstvo priborilo svoje pravice edino le z organiziranim in enotnim nastopanjem. Bukovec je bil takrat edini komunist v tovarni in se je zaposlil po sklepu vodstva KP. Za nalogo je imel, da v »Papirnici« organizira delavstvo, kar mu je tudi v celoti uspelo. Tiranija, ki so je počenjali vodilni uslužbenci, je rodila Bukovcu leplodna tla za uveljavitev načel KP.

V gospodarski krizi od 1930 do 1935 se je položaj delavstva še poslabšal. Silno nizke plače, brezposelnost, poniževanje itd. so nujno vodili delavstvo v odkrito borbo za svoje pravice. V drugi polovici leta 1935 je dosegla ta borba svoj vrhunec. Delavstvo je vedelo, da se mora strniti v enotno organizacijo, sicer bo njihov boj brezuspešen. Najbolj zavedni delavci so začeli pod vodstvom Franceta Bukovca tajno zbirati podpise delavcev, da pristopijo v »Jugoslovansko strokovno zvezo«, katere voditelji so bili takrat člani KP, seveda v strogi ilegali.

K dvigu delavske zavesti so pripomogli v veliki meri tudi shodi — tabori, ki jih je organizirala KP. Na teh delavskih

taborih, ki so bili na Homcu pri Kamniku, na Taboru nad Ihanom in drugod, so govorniki pozivali delavstvo na enotnost in solidarnost. Teh taborov so se udeleževali delavci vseh tovarni in neredko tudi orožniki, katere so obvestili in napotili tovarnarji, da bi preprečili ta zborova-

nja. Skoraj po vsakem taboru so tovarnarji izvajali sankcije proti delavskim organizatorjem. Mnogokrat so posamezniki, hlapčevsko vdani kapitalistu, izdajali delavske voditelje.

V papirnici so nekateri odkrili Bonaču, da je pobudnik in idejni vodja v njegovi tovarni Bukovec, ki je organiziral že skoraj celotno delavstvo v JSZ.

Zato je Bukovec dobil na plačilni dan tudi delavsko knjižico in s tem odpust iz tovarne. Ko se

je pričel poslavljati od svojih prijateljev in sodelavcev, ni račun na to, da je pri delavcih prav na zgradil socialistično zavest. Delavci so se raje odločili za stavko, kakor pa, da bi pristali na odpust svojega voditelja.

Zaradi tega in zaradi skrajno slabih delovnih pogojev, neurejene higienske tehnične zaščite, težkih socialnih razmer, velikega poniževanja in mnogo pre nizkih mezd, se je pričela največja stavka delavcev v naši okolici.

Količevo — stavkajoči delavci pred 30 leti

II. Potek in uspeh stavke leta 1935

Stavka se je začela na soboto 15. avgusta 1935 ob 14.15 uri popoldne in je trajala 9 tednov.

Znak s sireno je zbral delavstvo na dvorišču tovarne, menda sta njihovo ogorčenje in nenačujana upornost tako preplasila upravo, da je poklicala na pomoč orožnike. Ustavili so se vsi stroji, le nekaj delavcev je hotelo še naprej delati, toda kmalu so spoznali, da ničesar ne pomenijo nasproti mogočnim in borbenim množicam delavcev.

Delavstvu, zbranemu pred tovarno, je govoril Bukovec, ki je pozival delavstvo predvsem k solidarnosti in enotnosti. Stavkajoči so zasedli vhode v tovarno, razmestili na šestih mestih stavkovno stražo in izvolili strokovni odbor, ki se je takoj povezal z JSZ v Ljubljani. O stavki je obvestil delavce iz Vevč in druge, ki so bili pripravljani pomagati delavcem pri njihovi veliki nalogi.

V stavkovni odbor so bili izvoljeni:

1. Franc Bukovec
2. Jože Avsec
3. Franc Hribar
4. Tončka Bevc
5. Mihaela Jerman
6. Anton Hauptman
7. Jože Pirc

Izvoljeni odbor je takoj zasedal v uti pri Kozarju nasproti tovarne. V imenu delavstva je odšel Franc Hribar k ravnatelju Wulschu in zahteval, naj se prekliche odpoved glede odpustitve Bukovca. Ravnatelj Wulsch tega ni hotel storiti z izgovorom, da se lastnik tovarne sploh ne bo pogajal in da ne bo nikoli več vzel Bukovca nazaj na delo.

Stavka se je nadaljevala in straže sta nadzorovali stalno po dva delavca. Iz Domžal in Mengša so prišli orožniki češ, da bodo stražili tovarno in ravnatelja. Delavski voditelji KP, JSZ in delavski zaupniki drugih tovarni so prišli takoj na mesto stavke, kjer so politično in moralno bodrili stavkajoče. Približno v eni uri so prišli na Količevo tudi najbolj revolucionarni delavci z Vevč: Pangeršič, Sotler in drugi, ki so stavki moralno pomagali in obljubili pomoč v imenu vsega delavstva vevške papirnice. To obljubo so tudi držali, saj so od prvega pa do zadnjega dne stavke stali ob strani količevskih delavcev. Ta solidarnost vevških papirničarjev je v precejšnji meri pripomogla k uspešnemu koncu stavke.

Tudi strokovne zveze in sindikati podjetij širom po Sloveniji so v teh dneh priskočili na pomoč z materialno podporo.

Delo strokovnega odbora

Skrbeti je moral za prehrano delavcev, organizacijo stavke in se pogajati s kapitalistom Bonačem. Treba je bilo organizirati zbiranje hrane in skupno kuhanje ne le za delavce, ki so stavkali, temveč tudi za njihove družinske člane.

Strokovni odbor je postavil v imenu delavstva Bonaču naslednje zahteve:

1. Franc Bukovec mora nazaj na delo.
2. Ravnatelj Wulsch, ki je največ kriv vsega zla v tovarni, mora takoj iz tovarne.
3. Delovno razmerje med delavci se mora urediti s kolektivno pogodbo.
4. Tuji vodilni delavci naj se čimprej nadomestijo z domačimi.

4. Delavstvu se mora priznati organizacijska svoboda.

6. Zaradi tega spora ne sme podjetje izvesti nikakih posledic nad delavstvom.

Pogajanja, ki so bila izmenoma v Kamniku in Ljubljani, so v imenu delavstva vodili Franc Bukovec, Tončka Bevc in Jože Avsec.

Čim dlje so stavkali, toliko večje so bile težave stavkajočih, zlasti glede prehrane. Z geslom »Vedite, da je naš boj, vaš boj, da je naša zmaga vaša zmaga«, so hodili okoli in z nabalnimi akcijami pri okoliških kmetih oskrbeli živež, ki so ga potem uskladiščili pri Matičiču v Dobu. Hrano sta pripravljali kuharici Ana Levec in Marija Jenko na dvorišču pri »Froncu« na Količevem. Celotno gospodarstvo stavkajočih je vodil ekonom France Levec. Med drugimi so govorili tudi Franc Leskovšek-Luka, Tone Fajfar, Marijan Dermastia, Anton Marinček in še mnogo drugih, ki so v teh dneh hrabril stavkajoče in jih bodrili, da morajo enotno vztrajati pri svojih pogojih.

Borba papirničarjev za njihove osnovne pravice je presenetila tudi kapitaliste in je Zveza industrije papirja »Kartel« na vse mogoče načine podpirala kapitalista Bonača. Rečeno mu je bilo, da ne sme popustiti stavkajočim, zato se v začetku sploh ni hotel pogajati. Da ne bi Bonač izgubil svojih kupcev, ga je »Kartel« oskrboval s papirjem in za časa stavke je naročal papir tudi v Avstriji in Nemčiji. Kapitalist Bonač je s svojim sodelavcem ravnateljem Wulschem hotel podkupiti nekatere stavkajoče, da bi prenehali s stavko in vnesli razdor med delavce, toda to mu ni uspelo. Delavcem je po

¹ Člani Družbe Jezusove.

² »Jugoslovanska strokovna zveza«, kateri nosilci so bili krščanski socialisti s svojo belo volilno barvo. Na vodilnih mestih v tej zvezi so bili člani KP.

³ Rojen je bil 14. marca 1910 v Smarinem pod Smarno goro. Izučil se je za kovinostrougarja. Se kot vajenec se je seznanil s Francetom Leskovškom, ki ga je vpeljal v partijo in potem spremljal njegov razvoj v različnih podjetjih, kjer je bil Bukovec zaposlen. Nazadnje je delal v Papirnici Količevo, kjer je ostal do vojne. Po nalogi Partije je stopil v sindikalno organizacijo Krščanskih socialistov, delal v njej, ter jo kot predsednik brezkompromisno in borbeno vodil. Pri stavki je dosegel izredno lepo povezavo med kmeti in delavci. Pri vseh akcijah se je ravnal po načelih partije, silno se je trudil za enotnost delavskega razreda. Bil je med prvimi, ki so organizirali oborožen upor v kamniškem okrožju proti okupatorju. Pozimi leta 1942, ko so ga poklicali v glavni štab, je postal po nesrečnem naključju žrtev mine, katero je nosil v nahrbtniku.

stavke papirničarjev

pošti priporočeno poslal delavske knjižice na dom. To pa je predhodno odkril strokovni odbor in opozoril delavce, da naj ne podpišejo prejemnic, in tako je dobil Bonač vse delavske knjižice nazaj. Pismeno je pozival vsakega delavca nazaj na delo. Izobesil je razglas, v katerem poziva vse delavce, da naj prenehajo s stavko in se vrnejo na delo.

Nekaj dobesednih citatov iz razglasa:

»Vaši svetovalci očitno ne poznajo prilik moje tvornice. Od njihovih obljub ne boste imeli koristi. Oni vam ne bodo pomagali, ko boste trajno brez dela ali pa ko boste v sobotah odhajali domov zaradi pomanjkanja dela, morda le z dosedanjim polovičnim zaslužkom v žepu.

Ako ni naročil, tvornica pri najboljši volji ne more delati. In naročila so se že začela na časopisne vesti o stavki odpovedovati. Čim dalje bo trajala stavka, tem več bo odpadlo naročil, ki jih bodo naročniki plasirali v drugih podjetjih in v inozemstvu, ki si vedno bolj utira pot v našo zemljo.

Ne igrajte se s svojo usodo, da ne bo prepozno spoznanje, kako dobro ste se imeli v moji tvornici in to v času, ko je brezposelnost na dnevnem redu.

Ker ne vem, da li ste bili od vaših zaupnikov na sestanku v Kamniku dne 22. VIII. pravilno poučeni o vsem poteku razgovorov, vam sporočam naslednje:

1. Glede odpuščenega delavca sem izjavil, da ga zaenkrat ne sprejemam na delo.

2. Gospod direktor bo zapustil moj obrat po lastni želji, ker ne bo biti ovira med vami in menoj.

3. Pripravljen sem bil delavske plače primerno revidirati⁴ in popolniti delovni red, v katerem naj bodo navedene plače in točno vse pravice, koristi in dolžnosti, ki jih ima delavstvo.

4. Da zasedem postopoma vodilna mesta z domačimi, bom v tem pogledu postopal rigorozneje⁵ kot doslej in bom zaposlil pri važnih strojih le take osebe, od katerih morem pričakovati, da se bodo po svoji pridnosti in inteligenci v doglednem času teoretično in praktično usposobili za to mesto.

Vse to sem obljubil pod pogojem, da delavstvo takoj pristopi k delu. Enako sem tudi obljubil, da radi stavke same ne bom izvajal nobenih konsekvenc. Žal so bile te koncesije⁶ zaman.

Ljubljana, dne 27. avgusta 1955.

Vendar vsa podkupovanja, vse obljube in razglasi niso mogli razbiti enotnosti delavcev, ki so trdno vztrajali pri svojih zahtevah in s tem spet znova dokazali, da je napačna trditev, da bi bili mezdni boji v času krize nemogoči. Stavka je tekla dalje in delo stavkovnega odbora ni bilo lahko, kajti voditi borbo proti takratnemu močnemu kapitalistu je zahtevalo res močno zavest delavskega razreda, zlasti še, če upoštevamo dejstvo, da so bili med stavkajočimi tudi nekateri stavkokazi in so se pojavljale vesti, da mislijo stavkokazi sami pognati papirni stroj II. Takim vestem je sledil protiukrep s tem, da so stavkajoči pomnožili straže, ki so preprečile vsakršne tak namen stavkokazov.

Delavci so večkrat spremljali svoje zastopnike v Kamnik na sodišče, kjer so potekala pogajanja z lastnikom Bonačem, ki so se večkrat končala negativno. Nikakor ni hotel izpolniti delavskih zahtev, da pa bi odpustil svojega direktorja Wulscha, pa sploh ni hotel slišati, dokler ni Wulsch sam zapustil tovarne. Zgodilo se je, da je Jože Avsec

neke noči počakal rahlo vinjenega direktorja, ki se je vračal v tovarno in ga s pilo močno udaril po glavi. Tudi to je bil vzrok, da je Bonač sam uvidel, da je resnično boljše, če Wulsch zapusti papirnico in da naredi sporazum z delavci.

Pridobitve, dosežene s stavko:

Dne 15. oktobra 1955 je bila podpisana pogodba med Bonačem in zaupniki, med sopolisniki so Franc Bukovec, Mihaela Jerman in David Doktorič, duhovnik iz Radomelj.

Pogodba izrecno navaja:

1. Da vodstvo tovarne ne sme nikogar preganjati ali odpustiti zaradi udeležbe pri stavki. Na delo bodo pozivali sicer postopoma, vendar nihče izmed stavkajočih ne sme biti izvzet.

2. Delavci dobijo pravico organiziranja v legalne delavske strokovne organizacije.

3. Delavci morajo izvoliti šest zaupnikov in šest namestnikov.

4. Priložena je mezdna tarifa. Akordne postavke so takšne, da je mogoče 20% pribitek na osnovne plače.

5. Službeno razmerje se bo uredilo z delovnim redom Ministrstva za soc. politiko (JSZ fasc. V. Inštitut za delavska gibanja).

K tem sklepom naj navedem še Pangersičeve dopolnitve: Podjetje se je obvezalo plačevati nadure ob delavnikih s 50%, ob nedeljah s 100% pribitkom. Ob osemurnem delavniku priznava bolniško zavarovanje in pravico do bolniških dopustov. Osovraženege Wulscha so odpustili.

Te temeljne dosežke priborjene v stavki so v naslednjih letih delavci še dopolnjevali in širili. Vsa nadaljnja vprašanja sta skupno reševala zbor obratnih zaupnikov in uprava podjetja, tako da praktično posameznik ni smel imeti razgovorov s predstavniki podjetja ne o lastnih in ne o kolektivnih zadevah. Vse težave, prošnje in podobno so reševali obratni zaupniki enkrat tedensko s predstavniki podjetja, v nujnih primerih pa takoj.

Prvo izvoljeni delavski zaupniki in namestniki v letu 1955 so bili:

1. Franc Bukovec — Jože Avsec
2. Mihaela Jerman — Antonija Beve
3. Franc Hribar — Jože Pirc
4. Peter Rode — Mirko Markič
5. Franc Avbelj — Valentin Rems
6. Ciril Siitar — Ana Levec

Poslovni red papirnice z dne 14. julija 1956, ki sta ga podpisala v Ljubljani Anton Marinček, zastopnik Delavske zbornice in lastnik J. Bonač, je obsegal 22 členov in je urejal delovne pogoje, kolikor niso obstajali boljše, sklenjeni z individualno ali kolektivno pogodbo. Za delavce vseh skupin (čl. 5), mladoletne ženske (čl. 8) predvideva počitek ob nedeljah in določenih praznikih (čl. 10). Delovni čas se more sporazumno podaljšati, vendar največ na 2 uri dnevno (čl. 9). V tem primeru se vračuna nadura s 50% pribitkom, če pa se raztegne delovni čas tudi na nedelavniki, s 60% pribitkom na uro (čl. 5). Če je potrebno in sprejeto akordno delo, se to izplačuje z 20% pribitkom na osnovno plačo ob delavnikih in s 50% pribitkom ob nedelavniki (čl. 5). Mezde z odtegljajem za socialno zavarovanje, davke, morebitne kazni, morebitne odškodnine za poškodovano blago ali orodje, odtegljajem za stanarino (kdor je stanoval v tovarniški zgradbi) ali za predujem regulira čl. 7. Čl. 11 regulira predčasne izstopne v primeru delavčeve strokovne nesposobnosti, žalitve, protizakonitega delova-

nja, vpoklica v vojsko in podobno. Člen 18 priznava zavarovanje zoper bolezen in v primeru nezgode, čl. 15 pa zaupnike, ki morajo imeti vsak četrtek od 14 do 15 ure sestanek. V primeru delovne obveznosti jim za zamujeni čas podjetje izplača odškodnino. (JSZ fasc. V. Inštitut za zg. delavskega gibanja.)

Leto dni kasneje 1. junija 1957 so podpisali Franc Bukovec, Andrej Kamnikar, Alojz Keržan, Franc Novak in Valentin Rems v imenu tovarniškega delavstva nov sporazum, spet za dobo enega leta. Ta je bil kasneje podaljšan do 31. marca 1959. V glavnem je določal novo mezdno tarifo, ki je bila določena takole: Za 1. kategorijo 8,25 din, za 2. kategorijo 5,40 din, za 3. kategorijo 5,15 din, za 4. kategorijo 4,75 din, za 5. kategorijo 4,40 din, za 6. kategorijo 4,14 din, za 7. kategorijo 4 din, za 8. kategorijo 3,25 din, za 9. kategorijo 3 din, za 10. kategorijo 2,75 din (JSZ fasc. V. Inštitut za zg. delavskega gibanja). Še v istem letu so se začela pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe, ki pa razen manjših nebitvenih sporazumov niso prinesla večjih sprememb. (Zapisnik z dne 4. in 28. septembra 1957, JSZ fasc. V. Inštitut za zg. del. gibanja.)

Delavstvo se je 3. oktobra 1958 (podpisnik France Bukovec) zaradi »nepovoljnih okoliščin, ki niso dovoljevale generalnega zvišanja plač« zadovoljilo celo z dvakratnim zneskom po 300 dinarjev za poročene delavce, izplačanim 15. oktobra 1958 in za božične praznike in dvakrat po 200 dinarjev za neporočene delavce, ter, kakor sem prej omenil, s podaljšano veljavnostjo zadnjega sporazuma.

Novi delavski zaupnik Ferdinand Pirc je s sopolisnikom Rozmanom od JSZ že pred koncem kraljevine 25. januarja 1940 podpisal sporazum, s katerim so utemeljevali novo povišanje plač (JSZ fasc. V. Inštitut za zg. delavskega gibanja).

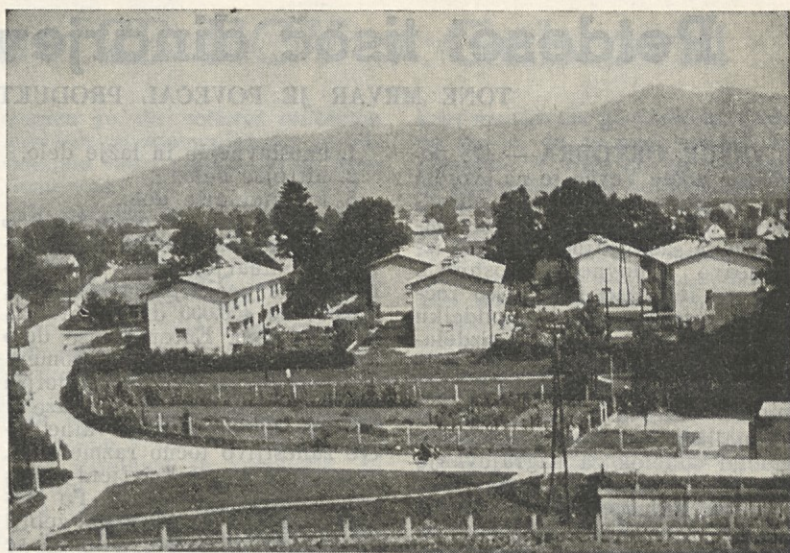
ZAKLJUČNE MISLI

Velika in težka je bila zmaga, ki so si jo priborili s stavko količevski papirničarji. Ob najtežjih trenutkih jih je bodrilo zaupanje v svoje voditelje in enotnost, s katero so se uprli izkoriščevalcu. Zavedajoč se tega, da se borijo za svoje osnovne pravice, proti vsem poniževanjem, ki so jih doživeli do tedaj, so lahko vztrajali in uspešno dokončali to borbo za delavske pravice. Med delavo je trajala tudi po stavki velika solidarnost in humanost. Delavci, ki se niso mogli takoj zaposliti, so dobili delež plač od svojih že zaposlenih delavcev.

Po tej veliki delavski zmagi na Količevem se je močno okrepila delavska zavest in borbenost tudi po drugih tovarnah in priča smo stavkam, kjer so se s pridom uporabile izkušnje papirničarjev. Tudi v drugih tovarnah je bilo težko življenje in izkoriščanje delavcev, pa je zmaga količevskih papirničarjev marsikomu odprla oči, da se je zavedal, kaj pomeni enoten nastop delavskega razreda, ko se je boril za svoje pravice proti tujim in domačim izkoriščevalcem.

Delavska in narodna zavest količevskih delavcev se je jasno pokazala tudi v času NOB. Veliko teh tovarišev in tovarišic, ki so sodelovali v stavki in pozneje v NOB, danes ni več in med njimi tudi največjega borca za delavske pravice, narodnega heroja Franca Bukovca.

Ni bil sam, ki je žrtvoval svoje življenje, saj je v narodno osvobodilni borbi za svobodo, bratstvo in enotnost naše domovine darovalo svoje življenje 48 delavcev — borcev in bork iz papirnice Količevo. DM

Novo delavsko naselje na Vevčah

Ustanovljena je katedra za študij celuloze in papirja

VEVČE, OKTOBRA — Pri naravoslovni fakulteti v Ljubljani, odsek za kemijsko tehnologijo, je bila ustanovljena katedra za študij celuloze in papirja.

V zvezi s tem je bil v prvi polovici oktobra sestanek, ki so se ga udeležili predstavniki fakultete prof. ing. Friderik Gerl, predstavniki Inštituta za celulozo in papir in zastopniki nekaterih slovenskih tovarn papirja.

V plodni razpravi so ugotovili, da mora vsa organizacija študija temeljiti na zadostnem številu študentov za to vrst študija, ki je pri nas zelo potreben, saj ima papirna industrija še vedno premajhno število strokovnjakov z visoko izobrazbo. Pri tem so prizadele posebno nekatere tovarne.

Iz katedre, ki naj bi bila začetni model organizacije tovrstnega študija, naj bi se pozneje razvil odsek. Predavalnica naj bi bile že v začetku, morda pa tudi pozneje, na Inštitutu za celulozo in papir, ki bi nudil na razpolago tudi svoje laboratorije ter drugo za študij potrebno opremo.

Sredstva za začetek bo dala papirna industrija in njeno združenje, pozneje pa bi ustanovili šolski sklad. Papirna industrija je pripravljena skrbeti, da bo Inštitut za papirno industrijo še boljše opremljen in tako lahko služil dvojnemu namenu — raziskavam in vzgoji visoko strokovnih kadrov. Ugotovili so namreč dejstvo, da ima papirna industrija dobre pogoje, zlasti tržne, manjka pa še dobrih specializiranih inženirjev.

V omenjeni sklad naj bi spadale tudi stipendije. V ta namen in za urejevanje drugih zadev pa bi bilo potrebno neko operativno telo, ki bi povezovalo šolo, tovarne in študente. Stipendistov bi moralo biti toliko, da bi bila pozneje mogoča selekcija kadrov, ker je pač premalo pridobiti si naslov, ne pa zaživeti z industrijo in stroko.

Tudi za študij III. stopnje je že veliko zanimanje. Medtem ko so bili do sedaj kurzi III. stopnje,

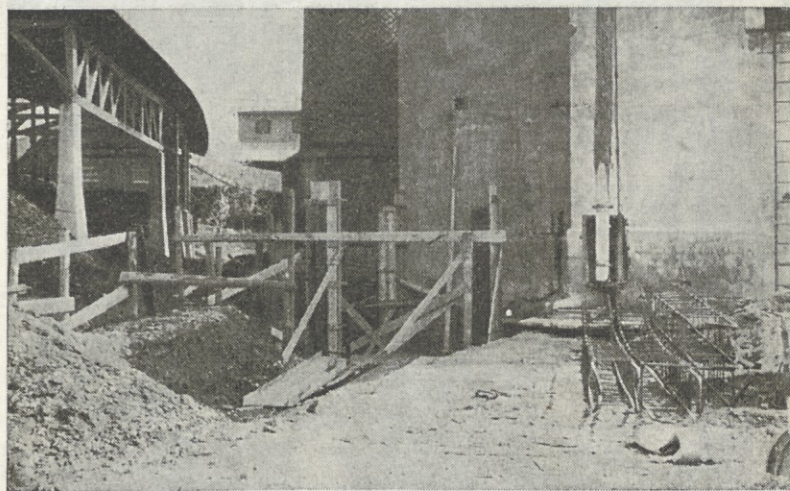
se bo odslej uvedel individualni odnos, kar je sklenila fakulteta sama. To je specializiran, razširjen študij, ki sestoji iz enoletnega študija in iz dane konkretne naloge. Prisotni so bili mnenja, da za III. stopnjo ni še velikih potreb, pač pa je treba pripraviti zadevne programe. Primarna skrb naj bi veljala napredku proizvodnje, za kar sta II. stopnja in strokovna praksa primerni. Ko bodo ustvarjene materialne osnove, tedaj šele lahko čakamo na rezultate študija.

Pri vsem pa bo treba upoštevati tendenco nekaterih podjetij, ki hočejo, da bo istočasno omogočen tudi izredni študij za tiste mojstre in vodstvene delavce, ki so s svojo prakso dokazali dovolj sposobnosti in veselja do papirniške stroke in raziskovalnega dela na tem področju.

USKLADITEV PREDLOGA ORGANIZACIJE PODJETJA

VEVČE, OKTOBRA — DS podjetja je obravnaval poročili komisij DS PE Medvode in DS PE Vevče za uskladitev organizacije podjetja. Ker sta bili stališči komisij precej različni in kot taki neuporabni za neposredni sprejem v enoten statut, je DS podjetja imenoval 10-člansko komisijo in to po 5 članov iz PE Medvode in PE Vevče. Po sklepu in priporočilih mora ta komisija do konca letošnjega leta izdelati enoten predlog za uskladitev organizacije podjetja. Člani komisije so za Vevče: Ivan Mrhar, ing. Zoran Pirc, Janez Lednik, ing. Franc Vide in ing. Božo Igljič. Za Medvode pa: ing. Franc Mlakar, Milan Glešič, Jože Lejko, ing. Dušan Kogej in Henrik Rejc.

Upamo, da bo komisija pregledala teženje obeh proizvodnih enot in sestavila predlog, ki bo koristil napredku celotnega podjetja.

Po precej dolgotrajnem naprežanju smo le pričeli graditi silos za izgorke. Pomembnost tega objekta ni samo v higienskih razmerah, temveč tudi v tem, da z dograditvijo tega objekta odpade eden važnejših faktorjev, ki vplivajo na čistoto celuloze. Upoštevati moramo namreč to, da je sedanje odlagališče izgorkov neposredno poleg skladišča celuloze

⁴ Revidirati — spremeniti, predručati.

⁵ Rigorozeje — natančneje.

⁶ Koncesije — pogajanja.

Petdeset tisoč dinarjev nagrade za izboljšavo

TONE MRVAR JE POVEČAL PRODUKTIVNOST NA SVOJEM DELOVNEM MESTU

VEVČE, OKTOBRA — DS poslovne enote Vevče je na svojem III. letošnjem zasedanju obravnaval in tudi potrdil predlog nagrade za samostojno tehnično izboljšavo delovnega postopka. Gre za tehnično izboljšavo ročnega postopka dela v oddelku pomožne proizvodnje, pri izdelavi lesene embalaže za odpremo v pakete zavrtih formatnih papirjev.

Analitski predlog nagrade je izdelal oddelk za nagrajevanje v sodelovanju s strokovno komisijo za nagrajevanje pri ODS Vevče.

Zasluzeno nagrado 50.000 din prejme embalažni mizar tovariš Tone Mrvar.

Tovariš Mrvar dela v embalažni delavnici na delovnem mestu embalažnega mizarja. Vsakdanje orodje na tem delovnem mestu je ročno kladivo, žebliji, pomožno merilo in delovna miza. Poleg mize so pa pripravljene embalažne deske, ojačevalne letve, nosilni podstavki. In delo — sestavljanje transportnih palet, embalažnih desk in embalažnih okvirov. Največ izdelujejo embalažne deske. Princip dela pri izdelavi desk je naslednji: na železno površino delovne mize se vzporedno, drugo zraven druge, polaga toliko 8—10 mm debelih desk, da se doseže predpisana skupna širina embalažne deske (odvisno od formata papirja). Preko širine desk polagajo pripravljene ojačevalne letve, ki vežejo deske, s pomočjo merila (kos letve) določijo njihove pravilne razdalje in pravokotno lego, nato pa z žebliji vse skupaj zvežejo in pritrdijo. Tako poteka stari postopek.

Zamudno in nerodno nastavljanje ter težavno ugotavljanje ojačevalnih letav med sestavljanjem desk, je spodbudilo tovariša Mrvarja do razmišljanja, kako delo poenostaviti in preprosteje rešiti. Pred začetkom sestavljanja naročene vrste in velikosti embalažne deske je napravil šablono (okvir), ki točno določa število, lego ter razdaljo vezanih letav na deski. Takšno šablono je postavil na delovno mizo, v šablono je postavil vezane ojačevalne letve, na letve pa pripravljene deske, nato pa z žebliji in kladivom vezal deske z vezno-ojačevalnimi letvami.

Kakšne prednosti so se pokazale?

1. enostavnejše in lažje delo,
2. hitrejšo delo,
3. kvalitetnejše delo.

Hitrejšo delo je dalo 8—10% večji količinski učinek. Preračunano v dinarje, znaša to v primerjavi s prejšnjim postopkom, 370.000 do 400.000 din prihranka v enem letu. Enostavnejše delo (odpade ročno merilo) pomeni tudi boljše pogoje dela. Boljša kvaliteta izdelka pa se kaže v tem, da so vezno ojačevalne letve zanesljivo točno razmeščene, vezni žebliji so zakrivljeni v letvah, namesto v deskah. Po starem postopku so bili vezni žebliji zakrivljeni v deske, tako da se je večkrat poškodoval ovoj embaliranih paketov, pa tudi zunanje pole papirja v paketu. Tako se je pokazalo, da izboljšava ne velja samo za izdelavo embalažnih desk, temveč za vse vrste in oblike naše embalaže.

Toneta Mrvarja smo prosili naj pove nekaj besed o tem. Zato smo ga vprašali:

»Ste poklicni mizar, večina delavcev v embalažni delavnici je le priučenih. Ali mislite, da večja strokovnost vpliva na način dela?«

»Pred dobrim letom sem nastopil službo v embalažni delavnici podjetja. Takoj ob prihodu sem opazil, da je tu delovni postopek precej počasen in zaostal. Tovariši so mi povedali, da tako delajo, odkar pomnijo. Hotel sem delo poenostaviti in izboljšati. To pa tovarišem, v lesni stroki priučenim delavcem, ni bilo všeč. Bali so se, da jim bo to »škodovalo«, zato so negodovali. Ker vem, da vsakršne izboljšave ko-

nistijo gospodarski organizaciji in vsemu kolektivu, sem svojo zamisel uresničil. Najprej so mi delovni tovariši močno zamerili, češ, zadnji si prišel, pa bi nas že rad učil. Kasneje pa so le sprevideli, da sem svoje delo z manjšim naporom opravil v krajšem času. Tudi oni so začeli delati po modelih.«

»In kako je delo potem napredovalo?«

»Delo smo od tedaj opravili hitreje. Zato nam je ostalo več prostega časa. Nekateri tovariši so to izkoristili v negativnem smislu. Nastal je nered. Problemov nismo mogli sami rešiti, zato sem poklical na pomoč predpostavljenega mojstra, ki nam je pomagal zadevo urediti. Seveda smo morali tudi norme spremeniti in jo nekoliko zvišati. S tem pa sem se svojim tovarišem močno zameril. Razmišljal sem o naših težavah. Potrebno je v embalaži namestiti namesto nekvalificiranih več strokovnih delavcev, tj. ljudi, ki poznajo vsaj tehnologijo lesa in stroje v lesni stroki.«

»Kaj mislite o naši embalažni delavnici?«

»Oddelk embalaže potrebuje primerne stroje, ki bo delo izboljšali. Le tako bomo dosegli, da bodo naši izdelki kvalitetnejši in cenejši, na kar moramo vedno paziti, posebno pa sedaj, v gospodarski reformi.«

»Vsakega prizadevnega delavca delovna skupnost prej ali slej opazi. Ali imate tudi vi ta občutek?«

»Pred meseci sem izboljšal in skrajšal delovni postopek pri iz-

delavi nekaterih embalažnih artiklov. Vesel sem, da podjetje moje delo ceni. DS PE mi je določil nagrado 50.000 din. Za priznanje se lepo zahvaljujem.«

Pripis uredništva:

Ker je Naše delo javna tribuna naših kolektivov, prispevek o tehnični izboljšavi delovnega postopka pomeni istočasno priznanje in javno pohvalo tov. Mrvarju. Prav bi bilo, če bi to zabeležili tudi v njegovi delovni knjižici. Široka delovna področja in tradicija naše proizvodnje s takšnim številom zaposlenih in razmeroma bogatim strokovnim potencialom ne hote silijo k vprašanju, zakaj so podobni primeri v naši tovarni precej redki. Oblikovanje in izpopolnjevanje tehnične dela nedvomno zahteva načrtno delo na tem področju in organiziranje ter podpiranje takšnih akcij. Pavšalno določanje nagrad brez upoštevanja kakršnihkoli izračunov, meril in podobno samo škoduje razvoju racionalizacije dela. Primer tov. Mrvarja je prvi, ki je bil analitično in računsko ugotovljen.

Zavedati se moramo, da je napredek tehnike pogoj splošnega gospodarskega napredka, pomeni izkoriščanje notranjih rezerv in oblikovanje dela. Stimuliranje oblikovanja dela v industrijsko visoko razvitih državah je pomembno in uspešno področje. Zgrešeno bi bilo misliti, da nagrade za izboljšave bremenijo čisti dohodek podjetja, nasprotno pa je res, da so samo del milijonov, ki kot rezultati izboljšav dvigajo čisti dohodek podjetja.

Tone Mrvar

Transduktor v Papirnici Vevče

VEVČE, OKTOBRA — Pri pogonih papirnih strojev srečujemo praktično vse značilne oblike elektromotorskih pogonov. Tipičen primer enostavnega, zastarelega in nekvadratnega pogona je papirni stroj I. v papirnici Vevče. Motor je asinhronski, torej s konstantnimi vrtljaji. Zato moramo spreminjati vrtljaje z jermenicami. Tak način pogona je zadovoljeval okoli leta 1900, ker je bil edini možen. Seveda pa je neenakomernost pogona vplivala na kvaliteto papirja, zlasti na nihanje v gram-

ski teži. Kot vemo, padajo vrtljaji pri asinhronskem stroju s padcem napetosti kvadratno, s frekvenco pa linearno. Torej se vsi vplivi omrežja prenašajo tudi na papir sam.

Z rekonstrukcijo papirnega stroja je bilo potrebno izbrati novo vrsto pogona, ki bi tako v tehničnem, kot v ekonomskem oziru ustrezal zahtevam in zadovoljeval tehnologijo papirja. Če izločimo sinhronski motor kot nemogoč pogon zaradi tega, ker ne moremo spreminjati vrtljajev, je jasno, da lahko pogonjajo stroj samo istosmerni motorji, ki dovoljujejo brezstopenjsko in brezizgubno regulacijo hitrosti. Zato je najvažnejša in bolj delikatna izbira pretvornika.

Rotirajoči pretvorniki so bili do sedaj klasičen pogon v papirni industriji. Vendar so pogoni sorazmerno dragi in prinašajo z vrtenjem cel kup problemov okoli vzdrževanja. Poleg menjave ležajev, možnosti vibracije, so stalna dela še pri menjavi ščetk in struženju kolektorjev.

Zato je bilo očitno, da lahko vsak stabilni usmernik, ki ima možnost regulacije napetosti ali toka in ki je pogonsko vsaj toliko siguren kot rotirajoč, bolje zadovolji zahtevam.

Od vseh možnih stabilnih usmernikov — živosrebrni tiratron, silicijev transduktor, silicijev krmiljeni usmernik — je bil izbran kot najbolj robusten in najcenejši silicijev transduktor.

Do pred kratkim je bil tak pogon z močjo nad 100 kW redkost, vendar pa so se v Zahodni Evropi sedaj že zelo razširili. Tako že obratujejo transduktorji z močjo nad 500 kW. V Jugoslaviji verjetno do sedaj še ni noben v pogonu. Poleg dobrih lastnosti, ki jih prinaša kot stabilni usmernik, je zelo važen še njegov boljši izkoristek.

Seveda pa ima tudi slabe lastnosti, kot so: povečana jalova energija, neenakomeren istosmerni tok, meja minimalne regulacije nemoč vračati energijo v omrežje. Vendar so te slabosti s konstrukcijo toliko eliminirane ali nepomembne, da jih sploh ni treba jemati v poštev.

Problematika okoli transduktorja in njegovega načina vzdrževanja je povsem nova. Zato bomo že pred postavitvijo transduktorja organizirali ciklus predavanja najvidnejših strokovnjakov s tega področja. Ker bodo predavanja poljudna, vabimo razen električarjev še druge.

P. J.

Uspel koncert papirniškega pihalnega orkestra

VEVČE, OKTOBRA — Menda je že nastala tradicija, da papirniški pihalni orkester vsako leto obišče metliško godbo. Tako so naši muzikantje tudi letos privedili v Metliki koncert na Mestnem trgu. Izvajali so nekatera klasična dela, nekaj koračnic, nekaj pa z repertoarja narodne glasbe. Tudi razvajanemu ušesu je bilo prav prijetno ob čistih akordih, skladnosti in živi interpretaciji izvajanja. Zato ni čudno, da so številni poslušalci, ki so obkrožali koncertni prostor, dajali priznanje koncertan-

tom z glasnim odobravanjem in ploskanjem. Vsekakor je bilo čutili, da imajo Metličani dovolj smisla za to vrsto glasbe. Sama organizacija koncerta je bila tudi na zadovoljivi višini, za kar se imamo zahvaliti prijateljski metliški godbi na pihala.

Po koncertu so si godbeniki ogledali metliški narodni muzej, ki je prav zanimiv, tako del, ki predstavlja NOB, posebno pa etnografski del. Popoldne pa so godbeniki v veselem vzdušju zaključili obisk. Žal je razpoloženje motilo slabo vreme.

Posnetek prikazuje vso »posadko« naše medvoške plesarske delavnice pri pleskanju ograje ob vratarnici

NISEM ŠE NA DELU, KO PRESTOPIM PRAG TOVARNE

VEVČE, OKTOBRA — *Poglavitna odlika vsakega človeka je točnost in natančnost. To je pogoj, ki sili k napredovanju v vsakem pogledu, obenem pa vpliva tudi na okolico, tj. na sodelavce. Gre za točno prihajanje na delo in odhajanje z dela. O tem smo že pisali, vendar je stvar toliko bolj važna v času, ko povsod iščemo možnosti ustvaritve čim boljših pogojev za gospodarjenje. Delavski svet podjetja je o tem razpravljal in ugotovil, da je še vedno nekaj desetih ljudi, ki se tega ne zavedajo. Nekaterim je posebno iščemo točna ura nepoznana. Drugi radi zapuščajo delovno mesto precej pred časom in čakajo po vogalih ali celo pri glavnem vhodu na sireni znak.*

Z aktivnim delom mora vsak zaposlen začeti ob predpisani uri, ki jo določijo delovni turnus, prav tako pa tudi končati ob predpisani uri. Zato je razumljivo, da je prepoznati oziroma prezgodaj biti takrat pri vhodu v tovarno. Izgovori, da imajo nekateri slabe prometne zveze, so neutemeljeni. Zato organi samoupravljanja niso upoštevali oddaljenosti od bivališča, ko so določali delovni red.

Tudi odsotnost z delovišča v času polurnega odmora zaradi malice nekaterim časovno ne gre v račun.

Ker občutek reda ni bil zadovoljiv, je bilo nujno, da so organi samoupravljanja sprejeli nekatere ukrepe. Vrtarji bodo odslej še točneje evidentirali vse zamude. Po tej evidenci bo oddelk za obračunavanje osebnih dohodkov mesečno obračunaval zamujeni čas v sorazmerju z opravljenimi urami in vrednostjo ur, ki je bila v tekočem mesecu dosežena. Le nujne in opravičljive zamude bodo upoštewane. Te pa bodo morale biti dokazane. Vsekakor pa bi naj bila pri prihajanju na delo in tudi odhajanju z dela moralna obveza močnejši faktor kot materialne posledice.

REZERVIRANO ZA ODGOVORE NA PRAVNA VPRAŠANJA

Delavec P.S. sprašuje: »Ali je podjetje dolžno, da me po odsluženju kadrovskega roka sprejme nazaj na delo v podjetje?«

Vprašanje glede obveznega sprejema na delo je umestno, kajti to vprašanje verjetno ne zanima samo tov. P.S., temveč tudi vse mlade fante, ki so šli letos oz. bodo šli na odslužitev vojaškega roka. Temeljni zakon o delovnih razmerjih ureja to vprašanje v 126. členu, ki se glasi:

Delavec, ki zaradi odhoda na odslužitev oz. doslužitev vojaškega roka začasno neha delati v delovni organizaciji, ostane še naprej član njene delovne skupnosti in ima neposredno po odslužitvi vojaškega roka pravico vrniti se na delo v isto delovno organizacijo. Vse dolžnosti in pravice, ki se pridobivajo po delu ali iz dela v delovni organizaciji, med odsotnostjo delavca mirujejo.

Po dobljenih informacijah in iz zgoraj navedenega člena je podjetje obvezano sprejeti na delo vse tiste fante, ki so odšli na odslužitev vojaškega roka po veljavnosti temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Zakon oz. člen o obveznem ponovnem sprejemu na delo je začel veljati šele letos 8. aprila, in če bi hoteli biti dosledni, bi ga morali uveljaviti šele pri fantih, ki so šli v vojsko po tem tednu.

V podjetju so se že oglasili delavci, ki so prišli iz JLA z zahtevo, da jih mora podjetje ponovno sprejeti nazaj na delo; razni advokati so jim napačno tolmačili 126. člen in podjetju celo grozili s tožbo, če ne sprejme na delo delavca, ki se je vrnil iz JLA. Ti delavci oz. advokati so po vsej verjetnosti zamenjali zakon s priporočilom zveznega sekretarja za delo, ki je pred kratkim pojasnil, da priporočajo uporabo zakona že sedaj. Med priporočilom in zakonom pa je bistvena razlika. Torej določila 126. člena ne veljajo za delavce, ki so šli v vojsko pred 8. aprilom 1965.

2. vprašanje: »Kdaj lahko podjetje odpusti delavca?«

Temeljni zakon o delovnih razmerjih obravnava v svojih določilih tudi izključitev iz gospodarskih organizacij. Delavec lahko izgubi zaposlitev v podjetju v treh primerih. Kot prvi primer pride v poštev hujša kršitev delovne discipline, ki ima za posledico izključitev iz podjetja. Sklep o izključitvi iz podjetja sprejme delavski svet. Glasovanje o izključitvi delavca iz podjetja je tajno. Sklep je veljaven, če je zanj glasovala več kot polovica članov delavskega sveta. Če pa je prizadeti delavec prepričan, da se mu je zgodila krivica, lahko sproži delovni spor.

Druga možnost, ki jo dopušča zakon, da je delavec odpuščen

iz podjetja, je zaradi ukinitve delovnega mesta, na katerem delavec dela. Za ukinitve delovnega mesta pa mora imeti podjetje določene pogoje, kot so izpolnitev organizacije dela, delovnega procesa, postopka itd. Toda tudi v teh primerih podjetje odpušča službo delavcu šele tedaj, če za delavca ne najde drugega ustreznega mesta, na katerem bi moral delati, ali pa, če delavec ne pristane, da bi se strokovno izpopolnil za novo delovno mesto. Kolikor pa podjetje v roku enega leta ponovno uvede ukinjeno delovno mesto ali podobno delovno mesto, ima odpuščen delavec, ki izpolnjuje pogoje za novo uvedeno delovno mesto, pravico, da se ponovno zaposli v prejšnjem podjetju.

Tretja možnost, po kateri lahko podjetje odpusti delavca, je, če delavčeva delovna sposobnost ne ustreza zahtevam dela, ki ga opravlja v podjetju. Postopek za ugotovitev nesposobnosti za delo prične podjetje šele tedaj, ko delavec na delovnem mestu dalj časa ne dosega poprečnega uspeha. Njegov uspeh oz. sposobnost na delovnem mestu mora ugotoviti posebna strokovna komisija. Komisijo sestavljajo strokovnjaki iz podjetja in dejavnosti, v kateri je delavec zaposlen. Člani komisije za ocenitev delavčeve sposobnosti pa morajo imeti najmanj takšno strokovno znanje oz. izobrazbo, kot ocenjeni delavec.

Tudi v tem primeru, preden podjetje odpusti ocenjenega delavca, mu mora dati prej možnost, da ta delavec izpopolni svoje znanje. Podjetje mora prizadetemu delavcu omogočiti tudi zaposlitev na drugem delovnem mestu v podjetju, ki ustreza njegovemu znanju, seveda, če je takšno delovno mesto v podjetju.

V vseh treh navedenih primerih o odpustu sklepa delavski svet podjetja, če s statutom ni določeno drugače. Delavec pa ni mogoče odpustiti iz podjetja, če je bolan, na specializaciji, letnem dopustu, v mladinski delovni akciji, pri vojakih ali na vojaških vajah. Iz podjetja ne more biti odpuščen delavec nosečnica oz. mati z otrokom do 8. meseca starosti. Zakon pred izključitvijo štiti v mandatu dobi člane delavskega sveta, upravnega odbora, odbornike in poslance zborov delovnih skupnosti.

3. Tovarišu N.S. odgovarjamo na njegovo vprašanje, kakšni bodo dopusti v prihodnjem letu, in po katerih merilih ter osnovah se bodo odmerjali.

Temeljni zakon o delovnih razmerjih predpisuje v 62. členu, da ima delavec pravico do plačanega letnega dopusta, ki traja najmanj 14, največ pa 30 delovnih dni. Tej pravici se delavec ne more odpovedati, prav tako ne more podjetje prikrajšati delavca za dopust, niti podjetje delavcu ne more plačati nado-

VEVČE, OKTOBRA — Aktiv ZB NOV Vevče je organiziral tradicionalni izlet za svoje člane. Namen takega izleta je predvsem obujanje spominov NOB, oživljanje tradicij ter obisk partizanskih krajev, kjer so bile najhujše borbe naših enot z Nemci in Italijani. V teh krajih so domačini s pomočjo političnih in družbenih organizacij postavili večje ali manjše spomenike in uredili grobišča. Ti naj bodo priča naše obročene vstaje. Naš

V LETNEM BAZENU JE BILO PRETEKLO SEZONO PRECEJ ŽIVAHNO

VEVČE, OKTOBRA — Čeprav vreme v letošnji kopalni sezoni kopalcem ni bilo posebno naklonjeno, je bilo na kopalšču skozi vse leto precej živahno. Vsak dan je že v zgodnjih dopoldanskih urah treniral plavalni klub »Slavija«. Ko pa je posijalo sonce močneje, so prihajali kopalci. Večinoma mladi, ob sobotah in nedeljah pa je bilo opaziti tudi starejše, bodisi cele družine ali pa posameznike.

Voda je bila vedno primerna, le premalo čista, kar pa bo v prihodni sezoni urejeno, ko bodo polno obratovala filtrirne naprave. Potrebno bi bilo preskrbeti tudi nekaj novih ležalnikov in oskrbeti igrišče za odbojko, namizni tenis itd. Pohvaliti je vzoren red, ki je sicer vladal v kopalšču, za kar ima zaslugo dobra organizacija in skrb pristojnih organov. Domači kopalci so imeli prost vstop na podlagi izkaznice podjetja, oziroma plavalnega kluba. Za tuje pa je bila določena minimalna vstopnina. Na ta način dotekajoča sredstva so služila za sprotno vzdrževanje in osebni dohodek oskrbnikom kopaljšča. Žal so ta sredstva tako majhna, da mi misliti na razširjenje kopaljšča iz teh sredstev, kar pa bi bilo ob naraščajočem interesu za plavanje in plavalni šport nujno potrebno.

mestila za neizrabljeni dopust. Delavec pridobi pravico do letnega dopusta po 11 mesecih nepretrganega dela in ima pravico izrabiti dopust v vsakem letu, če v delu ni imel presledka. Ne šteje se da je delavec prekinil delo, če preide neposredno iz ene delovne organizacije na delo v drugo delovno organizacijo, oz. da ni imel pri prehodu iz ene v drugo delovno organizacijo daljšega presledka od treh dni. Kolikor pa je bil presledok z dela na delo iz ene v drugo delovno organizacijo daljši kot tri dni, delavec pridobi ponovno pravico do letnega dopusta po 11. mesecih zaposlitve.

Nadaljevanje prihodnjč

Obisk članov ZB NOV v Gabrovki

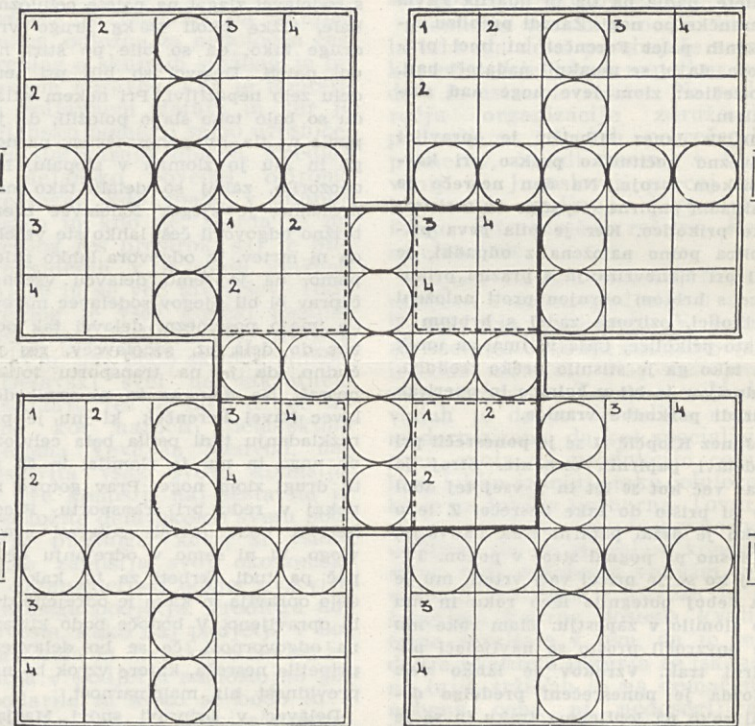
namen je, da večkrat obiščemo grobišča in spomenike ter se oddolžimo vsem padlim širom naše domovine.

V medeljo 26. septembra smo krenili mimo nekdanjih partizanskih krajev, po kurirskih poteh in krajih težkih borb, preko Besnice, mimo Janč, Trsja na Javorski pil. Ne bom opisoval teh borb, ker so že velikokrat opisane v našem časopisu TV 15 ali reviji Borec. Na Javorskem pilu smo položili venec padlim tovarišem V. divizije. Tu sta urejena grobnica in spomenik, ki pričata, da se je tu odigrala velika tragedija. Zaradi izdajstva je v ogorčeni borbi padlo 15 tovarišev. Pot nas je vodila na Dole, kjer so nas pričakali in nam zaželeli dobrodošlico člani tamkajšnje organizacije ZB. Sešli smo se s starimi bojnimi tovariši, obujali spomine na težke, a slavne čase. Marsikatera borba ali akcija, ki je bila že povsem pozabljena, nam je ponovno stopila živo pred oči, kot bi se dogajala včeraj ali kot da jo ponovno doživljamo. Obisk smo zaključili v Gabrovki, začetku tedanjega osvobojenega ozemlja, od katerega je bila razmejitvena nemško-italijanska črta le nekaj lučajev vstran. Ta vas je več-

krat menjavala gospodarja. Čudno pa je, da je niso požgali in razrušili. V njej so se zadržali le toliko časa, da so jo izropali, nato pa so v največji naglici popihali v svoje postojanke. Tudi tu je bilo srečanje prisrčno. Domačini so bili veseli, saj se malo-kdo spomni teh krajev in jih obišče čeprav je v njih preživel večji del partizanstva. Ne mislimo samo na Gabrovko, pač pa na vse partizanske kraje in vasi, kjerkoli smo hodili. Takrat smo jim povsod obljubljali, da jih obiščemo po osvoboditvi, toda večinoma je ostalo samo pri obljubah. Ne smemo pozabiti, da so domačini teh krajev aktivno sodelovali z nami. Dajali so nam hrano, obleko, obutev, zdravila, prenočišča in podobno. Večkrat se je dogodilo, da so dali zadnji obrok hrane partizanom, hodili bosi in pomanjkljivo oblečeni samo zato, da bi partizanska vojska lažje prenašala napore ter jih branila pred ne-nadnimi napadi. Marsikomu ne bomo nikoli povrnil tega, kar so oni dali za nas. Zato je naš aktiv sprejel sklep da je še nadalje treba obiskovati partizanske kraje, ter obujati tradicijo narodnoosvobodilnega boja.

T. T.

Povezani zemljepisni magični kvadrati

V vseh kvadratih vodoravno in navpično:

Prvi kvadrat: 1. natakak, 2. breg, obrežje, 3. mesto v Nevadi (ZDA), 4. moško ime.

Drugi kvadrat: 1. ime žene, ki jo je opeval Petrarca, 2. zaveznik, 3. faktura, 4. veliko mesto v Grčiji.

Tretji kvadrat: 1. mesto pod Malimi Karpati v Češkoslovaški, 2. zasukanje, obrnitev, 3. finsko mesto ob Botniškem zalivu, 4. reka na meji med ZSSR in Perzijo, ki se izliva v Kaspijsko jezero.

Četrti kvadrat: 1. portugalsko mesto blizu španske meje, zahodno od Badajosa, 2. mestece v Arabiji pod gorovjem Tuwaiq, 3. moško ime, 4. severnokorejsko mesto blizu kitajske meje.

Srednji kvadrat: 1. planina zahodno od Kosovske Mitrovice, 2. del proizvodnega podjetja, 3. nož, posnemalnik, 3. koralna grebena.

V označenih krogcih vodoravno in navpično dobiš pet naših krajev, znanih po papirni industriji.

Rešitve pošljite najkasneje sedem dni po izidu lista na naslov: Uredništvo »Našega dela«, Papirnica Količevo, p. Domžale.

Med izzrebane reševalce s pravnimi rešitvami bomo razdelili

pet nagrad v skupnem znesku 8000 din.

Prva nagrada 3000 din, druga nagrada 2000 din, tri nagrade po 1000 din.

Imena nagrajencev in rešitve povezanih magičnih kvadratov bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

Rešitev »Opek« iz prejšnje številke: 1. frizer, 2. Lipsko, 3. Čestín, 4. Guguan, 5. Tavira, 6. Periam, 7. ustaši. Na obroblih poljih: Filipič, Vengust, Trampuš. I. S.

NAGRAJENCI ZA REŠITVE »OPEK« IN POSETNICE

Komisija na Količevem je izmed 16 poslanih rešitev »OPEKE« izzrebala naslednje nagrajence:

1. Karlo Dimc, Papirnica Količevo, ki prejme 3000 din;
 2. Adolf Svetlin, Papirnica Količevo, ki prejme 2000 din;
 3. Milena Bergant, Papirnica Količevo, ki prejme 1000 din;
 4. Herman Kaplja, Papirnica Količevo, ki prejme 1000 din;
 5. Mirko Bergant, Papirnica Količevo, ki prejme 1000 din.
- Za pravilno rešitev Posetnice, ki se glasi: Kartonažna tovarna Ljubljana, sta bila izzrebana:
1. Mirko Bergant, Papirnica Količevo, ki prejme 1000 din;
 2. Niko Dežela, Papirnica Količevo, ki prejme 500 din.

MEDVODČANI!

Če vam je kraj zgornjega posnetka znan, nam sporočite, kaj je na sliki napačno. Imena bralcev, ki bodo sporočili točen odgovor, bomo priobčili v naslednji številki, istočasno pa tudi pravilen odgovor.

HOKEJISTI »SLAVIJE« SPET NA LEDENI PLOŠČI

VEVČE, OKTOBRA — Nova drsalna sezona bo za hokejski klub »Slavija« prinesla nova presenečenja. V preteklih sezonah začeto delo naj bi se kvalitetno premaknilo za eno stopnjo naprej.

Zato je klub že začel z rednim treningom v začetku meseca oktobra v tivolski športni dvorani. Žal po razporedu in zasedenosti drsališča ni možno trenirati več kot 9 ur na teden. Eden izmed vzrokov, mogoče tudi glavni, pa je ta, da so stroški za eno uro drsanja zelo veliki in si klub ne more privoščiti več treningov. Zanimanje za hokej je letos precej poraslo, saj ima klub trenutno 55 članov, od tega pa je skoraj polovica začetrnikov. Na prvih treningih je bilo več kot 30 udeležencev. Interesa je praznaprav še več, vendar klub nima dovolj opreme. Praktično lahko opremi samo dve moštvi.

Poročilo o nesrečah na Količevem

KOLIČEVO, SEPTEMBRA — V mesecu juliju in avgustu se je pri delu v podjetju ponesrečilo šest delavcev, dva pa sta se ponesrečila na poti na delo.

Pomočnik mlinarja Jože Hrovat se je ponesrečil pri dovažanju snovi k holandcem. Dvigalo za prevoz materiala je bilo pokvarjeno in tako sta s sodelavcem vozila snov v zabojih po hodniku med PS II in KS I. Hodnik je precej strm. Pri prevozu navzdol sta natovorjeni vozilček s težavo zadrževala, da ni zdrvel po strmini in pri tem je prišla desna noga Jožeta Hrovata pod vozilček. Poškodba na nogi ni bila težka.

Marija Marinček, delavka v dodelavi papirja, je bila začasno poslana na delo v Počitniški dom Fiesa. S sodelavko sta postavili gajbico krompirja tako nepravilno, da se je ta prevrnila in udarila Marinčkovo po zapestju desne roke. Poškodba je bila lahka, pa vendar nepotrebna.

Janez Hribar III je nakladal zaboje s papirnimi odpadki na traktorsko prikolico. Pri nakladanju mu je spodletelo in pri tem stisnilo sredinec leve roke. Poškodba ni bila težka. Z nekaj modernizacije bi lahko ukinito to delovno mesto.

Transportni delavec Pavel Ferenček se je ponesrečil pri razkladanju celuloze. Do nesreče je prišlo zaradi nepravilne organizacije dela. Na zahtevo razkladalcev vagona je voznik villičarja postavil palete tik ob vagonu poleg vrat. Pri nakladanju bal na palete se je neka bala prevrnila s palete, padla na tla in udarila Pavla Ferenčka po nogi. Zaradi preblizu položajev palet Ferenček ni imel prostora, da bi se umaknil padajoči bali. Posledica: zlom leve noge nad stopalom.

Dijak Janez Mihelčič je opravljal obvezno počitniško prakso pri kartonskem stroju. Na dan nesreče je nakladal papirne odpadke na traktorsko prikolico. Ker je bila prva prikolica polno naložena z odpadki, je bil pri manevriranju s prazno prikolico s hrbtom obrnjen proti naloženi prikolici, oziroma zadet s hrbtom v plato prikolice. Časa ni imel za umik in tako ga je stisnilo preko trebuha. Odpeljan je bil v bolnico in operiran zaradi poškodbe vratnice.

Janez Klopčič II se je ponesrečil pri izdelavi papirnih strojnic. Stroj je star več kot 30 let in v vsej tej dobi še ni prišlo do take nesreče. Z leve roke je držal papirni trak na valju, z desno pa pogonil stroj v pogon. Takoj ko se je pričel valj vrteti, mu je za seboj potegnilo levo roko in mu jo zlomilo v zapestju. Zlom roke mu je povzročil prosto se navijajoči papirni trak. Vzrokov je lahko več. Morda je ponesrečen predolgo držal roko na lepljenem traku in se je ta oziroma gumijasta rokavica nekoliko prilepila k papirju ter ni mogel pravočasno umakniti roke ali pa je bil papir tako močan, da se je roka prej zlomila, preden se je strgal papir. Lahko so pa nesrečo povzročile gumijaste rokavice. Klopčič je občutljiv na vodo in je pri izdelavi strojnic uporabljal gumijaste rokavice. Vsa leta prej so delali delavci strojnice brez rokavic in ni prišlo do nesreče. Vse kaže, da bo moral v bodoče strojnice izdelovati delavec, ki ni občutljiv na vodno steklo oziroma vodo.

V začetku tega poročila smo omenili, da sta bili na poti na delo dve nesreči. Strojevodjo Janka Veita je po končanem delu ob 22. uri peljal domov pomočnik z mopedom. Kljub temu, da (sta pravočasno nakazala smer na križišču na Viru, ju je prehitel motorist. Motorist ni upošteval nakazano smer in prišlo je do trčenja. Vzrok nesreče je raziskovala postaja LM.

Strojni ključavničar Ernest Seilnacht se je peljal na delo s kolesom. Od daleč je videl, da so zapornice preko ceste zaprte. Zapornice je obšel na nezavarovanem mestu. Cesta ima rahel ovinek in nasproti mu je pripeljal kolesar po sredini ceste in ker se nista držala svoje desne strani, je prišlo do trčenja. Seilnacht si je pri padcu poškodoval levo roko v zapestju in bil nekaj dni v bolniškem staležu.

Pripetilo se je še nekaj nesreč na poti na delo, ki pa jih nismo mogli upoštevati, ker nesreče niso bile prijavljene na postaji LM. Opozarjamo vse delavce, da v primeru nesreče

na poti na delo ali z dela prometno nesrečo takoj prijavijo postaji LM. Po prometnih predpisih je potrebno vsako prometno nesrečo prijaviti postaji LM zaradi raziskave krivca. Če ponesrečeni ne prijavi nesreče na poti, podjetje ne more napraviti prijave o nesreči.

Kljub nesrečam v mesecu juliju in avgustu beležimo v tem letu še vedno padec nesreč v primerjavi z lanskim letom. To je zelo razveseljiva ugotovitev, saj si z znižanjem nesreč prihranimo mnogo bolečin, potov in stroškov.

KOLIČEVO, OKTOBRA — V mesecu septembru so se v Papirnici ponesrečili trije delavci. Vsi so potrebovali zdravniško pomoč. Nesreči, ki niso zahtevale zdravniške pomoči, je bilo kar precej, vendar so bile to manjše poškodbe, ki smo jih le zaradi preventivnih razlogov evidentirali. V mesecu septembru so bila remonturna dela na kartonskem stroju I. V času reparatur ni bilo niti ene nesreče. To nam dokazuje, da je s pravilno organizacijo in previdnostjo mogoče opraviti brez poškodb tudi obsežna in nevarna dela.

Iz evidence o nesrečah je razvidno, da se je največ delavcev ponesrečilo pri transportiranju materiala. V letošnjem letu se je pri teh delih pripetilo 12 nesreč, kar predstavlja polovico vseh nesreč. Iz tega sledi, da moramo transportu posvetiti več pozornosti, odpraviti nepravilnosti in povečati osebno odgovornost.

Transportni delavec Franc Jeras je s sodelavci zlagal na palete celulozne bale, težke okoli 230 kg drugo vrh druge tako, da so bile po štiri na eni paleti. Delavci so bili pri tem delu zelo nepazljivi. Pri nekem skladišču so bala tako slabo položili, da je padla na tla, oz. ponesrečencu na nogo in mu jo zlomila v stopalu. Na opozorilo, zakaj so delali tako nevarno, je njegov sodelavec brezbržno odgovoril češ, lahko ste vesel, da ni mrtev. Iz odgovora lahko sklepamo, da je temu delavcu vseeno, čeprav bi bil njegov sodelavec mrtev. Če imajo posamezni delavci tak odnos do dela oz. sodelavcev, res ni čudno, da je na transportu toliko nesreč. Na delo se še ni vrnil delavec Pavel Ferenček, ki mu je pri razkladanju tudi padla bala celuloze na nogo in mu jo zlomila, in že je tu drugi zlom noge. Prav gotovo ni nekaj v redu pri transportu. Predelavci bodo morali odigrati svojo vlogo, ki ni samo v odrejanju dela, pač pa tudi skrbeti za to, kako se delo opravlja in kako je odrejeno delo opravljeno. V bodoče bodo klicani na odgovornost, če se bo delavcem pripetila nesreča, katere vzrok bo neprevidnost ali malomarnost.

Delavec v pripravi snovi Marjan Jasenc je vozil z ročnim vozilčkom celulozo na holandce. Pot proti dvigalu je nekoliko napeta in proti pravilom gladko zalikana. Pri prevozu se posamezniki poslužujejo zaleta in tako pripeljejo tovor brez večjega napora v košaro dvigala. Tega se je poslužil tudi Marjan, precenil je hitrost in ko je prispel v dvigalo, ni mogel zadržati tovora ter ga je stisnil z nasprotnimi vrati. Ročka za spuščanje vozička ga je udarila pod koleno tako močno, da mu je moral zdravnik zašiti rano. Vzrok nesreče je zopet neprevidnost.

Miha Glušič, delavec v dodelavi papirja in kartona, se je ponesrečil zaradi nepazljivosti. Sodelavec je tehtal zvitke in jih po končanem tehtanju zavalil proti Glušiču, ki jih je ravnal na odrejeno mesto. Pri nekem zvitku je gledal v drugo smer in ni videl zvitka, ki se je valil proti njemu. Zvitka ni prestregel z rokami in tako ga je podrgnil po členku desne noge. Vzrok nesreče: malomaren odnos do dela. Do nesreče ne bi prišlo, če bi sodelavec opozoril Glušiča, da se proti njemu vali zvitki.

Vzroke nesreč ugotavljamo iz meseca v mesec, delavce opozarjamo na varnost pri delu, nesreče pa se stalno množijo. HEK

NESREČE V PREJŠNJIH MESECIH

Pri nakladanju lesa — žamanja se je dne 25. 5. poškodoval Aziz Subašič. Poškodoval si je glavo, ker se je zrušil del zloženega žamanja. Zaradi tega je ostal poškodovan 3 dni v bolniškem staležu.

Smail Muratagić se je ponesrečil dne 21. 5., ko je vlekel leseno klado

s transportnega traku. Klada se je namreč preobrnila in ga je poškodovala po glavi. Ponesrečeni je ostal 13 dni v bolniškem staležu.

Franc Kopač se je dne 28. 6. zastupil s klorom, ko je popravil žepalko v belilnici. Zastupitev je zahtevala enodnevno nego na polikliniki v Ljubljani. Zastupitev je nastopila kljub temu, da je zastupljeni nosil plinsko masko. Ta primer nam še bolj določeno nakazuje, da naj bi se vsa dela pri klornih napravah, katere ne-normalno obratujejo, opravljale le z izolirnim dihalnim aparatom in še to vedno le v dvoje, zaradi medsebojne pomoči. Pri tem primeru bi bile posledice lahko milejše, če bi imeli na razpolago vsaj inhalator kisika ali pa pulmotor.

V času remonta, dne 21. 6. si je poškodoval oči Stefan Novak, ko je pomagal pri varjenju. V preteklem letu smo imeli tri podobne primere. Takim poškodbam lahko botruje predvsem neupoštevanje določil glede zaščite oči pri varjenju. V teh primerih je nujno uporabiti vsa temna očala, oziroma obrazni ščitnik s temnim steklom. Seveda pa morajo biti očala in ščitnik v uporabnem stanju, kar velja v glavnem za temeljito zaslanjanje in pa seveda uporabno in ne-poškodovano temno steklo. Zaradi poškodb je moral ostati tovariš Novak dva dni v bolniškem staležu.

Na poti z dela se je ponesrečil Alojz Dvanajščak dne 24. 6. Padel je s kolesom in si poškodoval levo nogo v kolenu.

Na lesnem prostoru se je pri razkladanju lesa poškodoval dne 12. 7. Panda Simo.

Ker se je zrušila vrsta žamanja, si je dne 20. 7. poškodoval prsni koš Alojz Stupar.

Težja poškodba na treh prstih desne roke se je pripetila v pripravi lesa. Redep Đulsić je skušal dne 1. 8. s prosto desno roko odstraniti smeti in delce lesa pod koritom pri malem stroju za sekanje žamanja. Pri tem pa so mu valji poškodovali 3 prste. Sklep ob tej nesreči:

- ne čisti stroja in neposredne okolice med obratovanjem;
- te smeti bi lahko odmaknil le s kosom žamanja.

Pri razkladanju lesa lahko pride do poškodb prsnega koša. To se je dogodilo na lesnem prostoru dne 30. 7. Antonu Dolinarju, ko ga je kos lesa udaril v prsni koš.

Za razmišljanje pa morda tole: Ob vsaki nesreči nastajajo stroški in izgube. Vse te stroške je do potankosti težko izračunati, saj poleg drugega obsegajo naslednje:

- denarno nadomestilo za bolniški stalež,
- izguba narodnega dohodka
- nadomeščanje ponesrečenega delavca,
- moralni vpliv na okolico (delni zastoj),
- stroški prevoza,
- stroški zdravljenja.

Če vzamemo samo prve tri postavke, bomo lahko sorazmerno hitro prišli do precejšnjih števil.

VB

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta se vsem ožjim sodelavcem — članom kolektiva najiskrenejše zahvaljujem za izreke sožalja in materialno pomoč.

Rudi Smrekar z mamo

Po poplavi, ko je narasla Sora odtrgala del jezua, je ostal dovodni kanal do naše hidrocentrale prazen in skoraj suh

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

IZ OBRATA VEVČE

Prišli v septembru 1965:

Tatjana Meglič, praktikant v proizvodnji,
Vida Bartol, praktikant v proizvodnji,
Gabrijela Irman, praktikant v proizvodnji,
Andrej Grad, dipl. ing., šef laboratorija,
Ivan Grobljar, strugar,
Rifat Muranović, nanosilec,
Mirko Pleše, nanosilec,
Bojan Trtnik, praktikant v proizvodnji,
Vladimir Lešnjak, referent priprave del I.

Odšli v mesecu septembru 1965:

Zlatko Kodič, odšel v JLA,
Milan Ceglar, odšel v JLA,
Hamid Reizević, sporazumno,
Jože Jene, odšel v JLA,
Muharem Jašić, odšel v JLA,
Peter Hribar, odšel v JLA,
Bogdan Lampič, ind. — sporazumno,
Osman Grošič, odšel v JLA,
Stefan Udovč, sporazumno,
Cvetka Mrvar, sporazumno,
Silva Stefanič, sporazumno,
Alija Jušić, odšel v JLA,
Metod Plešnar, odšel v JLA,
Svetislav Vučenović, sporazumno,
Husejin Silahić, odšel v JLA.
Poročili so se:
Bogo Lokar z Marijo Hrastovec,
Ivan Slatenšek z Zoro Jerman,
Milena Vidic s Slavkom Svetkom,
Franc Jager s Terezijo Krušič,
Anton Končar.

Rodili so se:

Ivanu Zumbergarju, sin Igor,
Stanetu Kamnarju in Nadi, sin,

Mirku Pogorelcu, dvojčki — hčerki,
Milanu in Tereziji Sivka, sin Milan.

IZ OBRATA MEDVODE

V septembru se je zaposlil:
Vid Mravlje, KV papirničar.

V septembru so odšli:
Ibrahim Pajzetović, v JLA,
Radoslav Čepič, v JLA,
Alojz Čarman, v JLA.

Iz Papirnice Količevo

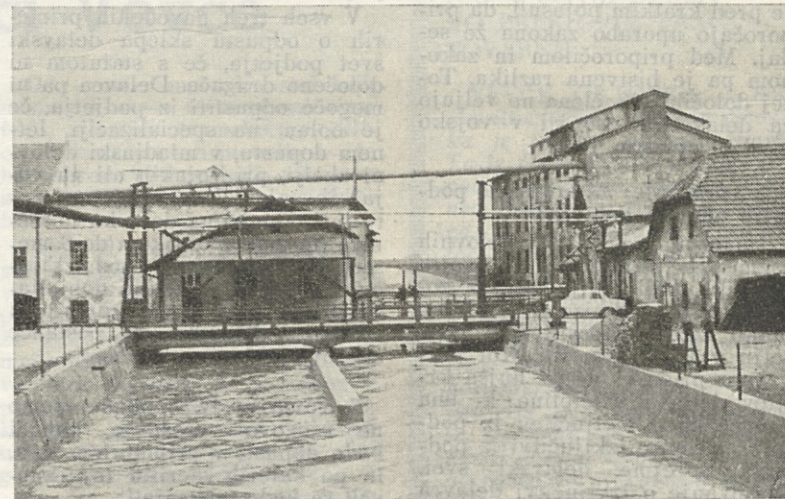
V septembru so se zaposlili:
Franc Cander, laborant.

V septembru so odšli iz podjetja:
Alojz Luteršek, samovoljna zapustitev dela,
Stamenko Petkičič, odšel na odsluženje vojaškega roka,
Janez Mihelič, odšel na odsluženje vojaškega roka,
Marko Poljanšek, odšel na odsluženje vojaškega roka,
Albert Urbanija, odšel na odsluženje vojaškega roka,
Jože Hribar, upokojen.

Rojstva:

Antonu Smoletu se je rodil sin Tomaž,
Lovrancu Pavliču se je rodila hčerka Olga,
Jakobu Rotarju se je rodil sin Rok,
Dragomiru Geriču se je rodil sin Slobodan,
Francu Jerebu se je rodila hčerka Breda,
Ostoji Topiču se je rodil sin Mile.

Čestitamo!

Nesreče pri delu v PE Celuloza

MEDVODE, SEPTEMBRA — Do 25. avgusta se je letos v naši enoti ponesrečilo pri delu 25 članov naše delovne organizacije. Od tega 4 delavci na poti na delo oziroma z dela, Stevilo nesreč počasi, a vendar vztrajno narasča.

NESREČE V AVUGUSTU

Dne 14. 8. 1965 se je ob 17. uri ponesrečil Alojz Rajgl. Pri žaganju dol-

gega lesa mu je stisnilo in poškodovalo prst na roki.

Prav tako pa si je poškodoval prst Ignac Dvanajščak, ko je dne 18. 8. 1965 ob 10. uri odstranjeval les pri razžagovanju.

V laboratoriju pa se je dne 20. 8. 1965 poškodoval po roki Alojz Keber, laborant (pred nedavnim dokončalo in se zaposlil). Ko je hotel zamahati elermajerico s kuhalno kislino, je počila in se je porezal po roki.

Znova opozarjam: Vsako nesrečo pri delu je potrebno čimprej prijaviti varnostnemu tehniku, vsekakor pa najkasneje v 48 urah.

V. B.

NAŠE DELO

Glasilno delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo. — Izdajata delavska sveta omenjenih tovarn. — Izhaja vsak mesec. — Odgovorni urednik Stane Robida. — Uredniški odbor: Ivan Bogovič, Janez Gašperin, Milan Korošec, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak in Stane Skok. — Uredil Danilo Domanjko (Delavska enotnost). — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani